Euroopa Parlament
2024-2029

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

2025/0222(COD)

11.5.2026

ARVAMUS

Esitaja: tööhõive- ja sotsiaalkomisjon

Saaja: kultuuri- ja hariduskomisjon

ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888
(COM(2025)0549 – C10-0170/2025 – 2025/0222(COD))

Arvamuse raportöör: Nela Riehl

PA_Legam

LÜHISELGITUS

Programm „Erasmus+“ on üks ELi kõige elumuutvamaid programme, mis toimib läbi õpirände, vabatahtliku tegevuse ja kodanikuaktiivsuse. EMPL-komisjoni arvamusega lisatakse komisjoni ettepanekule oluline sotsiaalne ja tööalane mõõte, millega suurendatakse programmi kaasavust, inimväärse töö austamist ja asjakohasust tööhõivemaailma jaoks, seadmata ohtu terviklikku hariduslikku olemust, mis annab programmile „Erasmus+“ ainulaadse väärtuse.

I. Terviklik haridus kui tööalase konkurentsivõime alus

Programmi „Erasmus+“ peamine lisaväärtus seisneb pädevustes, mida programm lisaks formaalsetele oskustele arendab: kohanemisvõime, kultuuridevaheline kompetentsus, keeleoskus, kriitiline mõtlemine ja võime töötada eri keskkondades. Just need pädevused on kõige olulisemad tööturul, kus tehisintellekt ja digivahendid asendavad üha enam rutiinseid ülesandeid. Programm „Erasmus+“ annab inimestele pädevused, mida masinad ei suuda jäljendada.

Seetõttu piiritletakse EMPL-komisjoni arvamuses programmi panust tööalasesse konkurentsivõimesse selle vaatenurga kaudu. Programmi „Erasmus+“ ei tohiks kitsendada oskuste õpetamise mehhanismiks; programmi tugevus seisneb tõeliselt mitmekülgsete ja eelarvamusteta inimeste kujundamises. Hariduse erieesmärki on tugevdatud, et kajastada seda kahetist rolli: toetada terviklikku isiklikku arengut, vastates samal ajal ka tööturu vajadustele, edendades eelkõige pehmeid oskusi, mis on digiajastul üha otsustavama tähtsusega.

II. Vähemate võimalustega inimesed: sihtotstarbeline eraldis vähemalt 20 %

Edusammudele vaatamata on vähemate võimalustega inimesed programmis endiselt märkimisväärselt alaesindatud. Arvamuses soovitatakse kehtestada nende kaasamiseks siduv miinimumeraldis 20 % kogu rahastamispaketist, millega kaasneb sihtotstarbeline rahaline toetus, eluasemetoetus, eelmaksed ja tegelike liikuvuskulude täielik katmine. Kaasamine peab olema vaikimisi lõimitud kõigisse programmi meetmetesse ning kaasamiskulud ei tohi kunagi taotlust hindamisprotsessis negatiivselt mõjutada.

III. Vabatahtlik tegevus: kodanikuväärtus, mitte tasustamata töö

Euroopa solidaarsuskorpuse lõimimine programmi „Erasmus+“ eeldab kindlaid kaitsemeetmeid: vabatahtlik tegevus ei tohi kunagi asendada tasustatud tööd. Arvamuses rõhutatakse vabatahtliku tegevuse ja töö eristamist, mis eeldab kirjalikku kokkulepet, tugevat õppekomponenti ja sõnaselget keeldu kasutada vabatahtlikku tegevust töö või praktika asendamiseks.

IV. Õpetajad, koolitajad ja haridustöötajad kui võimendajad

Haridustöötajad on võimendajad: õpirändetegevuses osalev õpetaja loob kogu koolikogukonnale uued pädevused ja võrgustikud. Arvamuses käsitletakse töötajate liikuvuse ajaloolist alatähtsustamist, nõudes selle tunnustamist tööajana ja pideva kutsealase arengu osana ning asendus-, keele- ja juurdepääsetavustoetuse pakkumist. Algatust „Erasmus+“ Teacher Academy tuleks tugevdada ning õpetajate organisatsioonid ja ametiühingud tuleks kaasata programmi juhtimisse. Parandada tuleb töötajate pikaajalise liikuvuse tingimusi, sealhulgas palkade ja sotsiaaltoetuste ülekantavust.

V. Kodanikuühiskond ja noorteorganisatsioonid kui peamised partnerid ja poliitikas osalejad

Noorteorganisatsioonid ja kodanikuühiskonna osalejad ei ole üksnes programmi elluviimise vahendid. Nad on poliitikas osalejad, kellel on eksperditeadmised ja legitiimsus, mida institutsioonilised osalejad ei suuda kopeerida. Arvamuses tunnustatakse sõnaselgelt noorte juhitud organisatsioone oluliste partneritena programmi „Erasmus+“ kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel ning võimendatakse kodanikuühiskonna ja sotsiaalpartneritega peetava struktureeritud dialoogi nõuet. Toetuste eraldamisel tuleb eritähelepanu pöörata rohujuuretasandi organisatsioonidele ja väikestele organisatsioonidele, hoides programmi tõeliselt avatuna neile, kes on sihtkogukondadele kõige lähemal.

VII. Eelarve prognoositavus: kolm valdkondlikku peatükki

Ilma sihtotstarbeliste eelarveridadeta tekib oht, et sektorid konkureerivad omavahel läbipaistmatult, pannes väiksemad ja rohujuure tasandi osalejad ebasoodsasse olukorda. Arvamusega tuuakse tagasi kolm eraldi eelarvepeatükki: haridus ja koolitus, noored ning sport. See suurendab toetusesaajate jaoks läbipaistvust, vastutust ja planeerimiskindlust, kajastab iga valdkonna erinevaid poliitikaraamistikke ning kaitseb kahjuliku sektoritevahelise konkurentsi eest. Tööprogrammid peavad sisaldama selgesõnalisi eelarveeraldisi sektorite kaupa, tagades organisatsioonidele pikaajaliseks planeerimiseks vajaliku prognoositavuse.

MUUDATUSETTEPANEKUD

Tööhõive- ja sotsiaalkomisjon esitab kultuuri- ja hariduskomisjonile kui vastutavale komisjonile järgmised muudatusettepanekud:

Muudatusettepanek 1

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1) Liit peab oma inimesi alates noorest east toetama ning valmistama neid ette selliste teadmiste, oskuste ja ***pädevuste*** omandamiseks, ***mida on vaja*** edukaks õppimiseks, tööks ja eluks. ***Et see oleks võimalik, vajab liit toimivaid, paindlikke***, ***uuenduslikke ja kaasavaid*** haridus- ja ***koolitussüsteeme, mis suudavad kasvatada***, ***ligi meelitada ja hoida talente,*** pidada sammu ühiskondlike, digitaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike muutuste tempo ja ulatusega, reageerida demograafilistele probleemidele ning ***pakkuda ühiskonnas*** ja ***majanduses vajalikke oskusi***, ***täita oskuste lüngad*** ja	1) Liit peab oma inimesi alates noorest east toetama ning valmistama neid ette selliste teadmiste, oskuste ja ***hoiakute*** omandamiseks, ***mis koos annavad*** edukaks õppimiseks, tööks ja eluks ***vajalikud pädevused***. ***Selleks peavad liit ja selle liikmesriigid tagama***, ***et kvaliteetsed ja kaasavad*** haridus- ja ***koolitussüsteemid toetaksid kõiki üliõpilasi ja õppijaid***, et pidada sammu ühiskondlike, digitaalsete, keskkonnaalaste ja majanduslike muutuste tempo ja ulatusega, reageerida demograafilistele probleemidele***, täita oskuste lüngad*** ning ***toetada õppijaid isiklikuks ja kutsealaseks arenguks,***

rahuldada tööstuse vajadusi elutähtsates sektorites.	***kodanikuaktiivsuseks ja elukestvaks õppeks vajalike pädevuste arendamisel, nii et kõik sidusrühmad tagavad kvaliteetse ja jätkusuutliku tööhõive, inimväärsed töötingimused, tööõiguste*** ja ***kollektiivlepingute austamise ning pikaajalise sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse. Euroopa konkurentsivõime tuleviku aruandes[1a] rõhutatakse***, ***et osalemise oluliseks suurendamiseks*** ja ***jõudmaks kõigi noorteni kogu liidus, tuleks programmi „Erasmus+“ rahastamist tunduvalt suurendada.*** _____ ***1a*** ***https://commission.europa.eu/topics/competitiveness/draghi-report_en***

Muudatusettepanek 2

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4) On oluline, et ***kõigil inimestel***, olenemata nende isiklikust, sotsiaalsest, majanduslikust või kultuurilisest taustast, ***oleks*** võimalus saada õpirändekogemus välismaal juba noores eas, mil kujundatakse väärtusi ja hoiakuid ning kus inimesed on uute kogemuste ja mõjutuste suhtes kõige vastuvõtlikumad. Varajane kokkupuude eri keskkondade, kultuuride, keelte ja eluviisidega võib aidata lõhkuda stereotüüpe, edendada kultuuridevahelist mõistmist ning väärtustada austust, sallivust ja solidaarsust, aidates seeläbi kaasa ühtsemale ja harmoonilisemale Euroopale.	4) On oluline, et ***kõiki inimesi***, olenemata nende isiklikust, sotsiaalsest, majanduslikust või kultuurilisest taustast ***ja elukohast, süvendamata sotsiaal-majanduslikku ebavõrdsust või andmata ebavõrdset juurdepääsu***, ***julgustatakse ja neile antakse*** võimalus saada õpirändekogemus välismaal juba noores eas, mil kujundatakse väärtusi ja hoiakuid ning kus inimesed on uute kogemuste ja mõjutuste suhtes kõige vastuvõtlikumad. Varajane kokkupuude eri keskkondade, kultuuride, keelte ja eluviisidega võib aidata lõhkuda stereotüüpe, edendada kultuuridevahelist mõistmist ning väärtustada austust, sallivust ja solidaarsust, aidates seeläbi kaasa ühtsemale ja harmoonilisemale Euroopale. ***Võrdsetele võimalustele juurdepääsu tagamiseks tuleb õpiränne teha kättesaadavaks igas vanuses õppijatele, et***

	arendada elukestva õppe kultuuri. Kooskõlas nõukogu 13. mai 2024. aasta soovitusega „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“ ja selle sihiasetusega vähemate võimalustega inimestele, samuti eesmärgiga suurendada oluliselt õpirändest kasu saavate kõrghariduse omandanute ning kutsekooli õpilaste osakaalu, peaks rahaliste vahendite eraldamine ja rahastamismehhanismide kehtestamine tagama vähemate võimalustega inimeste, eelkõige mittetöötavate ja mitteõppivate noorte (NEET-noored), kes jäävad üldiste kaasamismeetmete tõttu sageli tähelepanuta, tulemusliku teavitamise ja kaasamise. Transpordi jaoks antav rahaline toetus tuleb ümber hinnata. Seda tuleb kohandada vahemaa järgi, aga ka vastavalt rahalisele ja geograafilisele juurdepääsetavusele, et reisi saaksid ette võtta kõik osalejad, olenemata nende lähtekohast.

Muudatusettepanek 3

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5) Et ehitada üles kaasav, sidus ja vastupanuvõimeline ühiskond ning säilitada liidu ***konkurentsivõime***, on vaja investeerida kõigi ***õppimisvõimalustesse***, olenemata taustast ja kasutada olevatest vahenditest, ning teha seda koostöös liikmesriikide ja selles valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega, lisaks on vaja investeerida innovaatilisse poliitika väljatöötamisse hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas. Lisaks aitab selline investeerimine tugevdada Euroopa identiteeti, põhiõigusi ja -väärtusi ning loob demokraatlikuma liidu.	5) Et ehitada üles kaasav, sidus ja vastupanuvõimeline ühiskond ning säilitada liidu ***jõukus***, on vaja investeerida kõigi ***õppimis- ja koolitusvõimalustesse***, olenemata taustast ja kasutada olevatest vahenditest, ning teha seda koostöös liikmesriikide ja selles valdkonnas tegutsevate organisatsioonidega, lisaks on vaja investeerida innovaatilisse poliitika väljatöötamisse hariduse ja koolituse, noorte ja spordi ***ning avaliku huvi*** valdkonnas. Lisaks aitab selline investeerimine tugevdada Euroopa identiteeti, põhiõigusi ja -väärtusi ning loob demokraatlikuma liidu.

Muudatusettepanek 4

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	5a) Võrdõiguslikkuse liidu raamesse kuuluvas programmis käsitletakse erinevusi seoses alaesindatud rühmade, eelkõige sotsiaal-majanduslike, geograafiliste, puuetega seotud või muude struktuursete tõketega kokku puutuvate rühmade juurdepääsuga programmile ja selle kasutamisega kooskõlas ELi põhiõiguste harta artikliga 21, puuetega inimeste õiguste strateegiaga, LGBTIQ±inimeste võrdõiguslikkuse strateegiaga, ELi rassismivastase strateegiaga aastateks 2026–2030, romade võrdõiguslikkust, kaasamist ja osalemist käsitleva strateegilise raamistikuga ning inimõiguste kaitsjaid käsitlevate ELi suunistega. Kooskõlas naiste õiguste tegevuskava ja soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga aitab programm edendada ka võrdseid võimalusi kõigis haridus- ja koolitusvaldkondades.

Muudatusettepanek 5

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6) Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga[3] tuleks edendada kriisivalmidust, vastupanuvõimet, demokraatlikus elus osalemist ja kodanikuaktiivsust altpoolt üles suunatud lähenemisviisi kaudu, julgustades organisatsioone ja institutsioone etendama keskset rolli ***digi-*** ja ***meediapädevuse***, kriitilise mõtlemise, kodanikuaktiivsuse ***ning demokraatia*** ja kodanikuhariduse edendamisel. Inimesed ja kogukonnad kogu ELis peavad aktiivselt osalema kriiside ennetamisel ja olema piisavalt	6) Kooskõlas ELi kriisivalmiduse strateegiaga[3] tuleks edendada kriisivalmidust, vastupanuvõimet, demokraatlikus elus osalemist ja kodanikuaktiivsust altpoolt üles suunatud lähenemisviisi***, sealhulgas kvaliteetse tööhõive, töötervishoiu ja tööohutuse ning hariduse, noorsoo- ja sporditegevuses osalevate töötajate ja kodanike kaitsmise*** kaudu, julgustades organisatsioone ja institutsioone etendama keskset rolli ***digimeedia-*** ja ***demokraatiapädevuse***, kriitilise ***ja eetilise*** mõtlemise, kodanikuaktiivsuse ***ja demokraatiaalase***

valmis kriisidele reageerimiseks.

õppe, Euroopa väärtuste ja kodanikuhariduse edendamisel. Inimesed ja kogukonnad kogu ELis peavad aktiivselt osalema kriiside ennetamisel ja olema piisavalt valmis kriisidele reageerimiseks.

[3] Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kriisivalmiduse strateegia kohta (Join/2025/130 final)).

[3] Ühisteatis Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele ELi kriisivalmiduse strateegia kohta (Join/2025/130 final)).

Muudatusettepanek 6

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7) 2021.–2027. aasta Euroopa solidaarsuskorpuse programmi ja programmi „Erasmus+“ ühised tegevusvaldkonnad ja eesmärgid toovad välja võimalused paremaks koostoimeks ja regulatiivseks sidususeks. Koondades kõik õpirände, vabatahtliku tegevuse, koostöö ja kodanikuaktiivsuse võimalused, luuakse ühtne juurdepääsupunkt kõigile võimalustele, mida liit noortele ja noortevaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele pakub, võimaldades kasutada koordineeritumat ja tõhusamat lähenemisviisi ning luues võimalikele osalejatele ja toetusesaajatele lihtsama juurdepääsu.	7) 2021.–2027. aasta Euroopa solidaarsuskorpuse programmi ja programmi „Erasmus+“ ühised tegevusvaldkonnad ja eesmärgid toovad välja võimalused paremaks koostoimeks ja regulatiivseks sidususeks. Koondades kõik õpirände, vabatahtliku tegevuse, koostöö ja kodanikuaktiivsuse võimalused, luuakse ühtne juurdepääsupunkt kõigile võimalustele, mida liit noortele***, asjaomastele töötajatele*** ja noortevaldkonnas tegutsevatele organisatsioonidele pakub, võimaldades kasutada koordineeritumat ja tõhusamat lähenemisviisi***, tagades samal ajal osalejate, vabatahtlike ja asjaomaste töötajate töösuhte staatuse, õiguste ja kaitse selguse*** ning luues võimalikele osalejatele ja toetusesaajatele lihtsama juurdepääsu.

Muudatusettepanek 7

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 8

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
8) Sellega seoses on vaja kehtestada	8) Sellega seoses on vaja kehtestada

liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 (edaspidi ka „programm“), mis on 2021.–2027. aasta Erasmus+[4] ja Euroopa solidaarsuskorpuse[5] programmide järeltulija, mille raames juhitakse haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna meetmeid ning kavandatakse Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevust.

liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna programm „Erasmus+“ aastateks 2028–2034 (edaspidi ka „programm“), mis on 2021.–2027. aasta Erasmus+[4] ja Euroopa solidaarsuskorpuse[5] programmide järeltulija, mille raames juhitakse haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna meetmeid ning kavandatakse Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevust. ***Euroopa solidaarsuskorpuse lõimimine programmi ei tohiks kahjustada solidaarsuse, vabatahtliku tegevuse ja kodanikuaktiivsuse põhimõtteid, mis seda iseloomustavad, ning see peaks tagama järjepidevuse, juurdepääsetavuse ja kvaliteedi, eelkõige vähemate võimalustega noorte ning vabatahtlikku ja solidaartegevust ellu viivate rohujuuretasandi organisatsioonide jaoks. Vabatahtlik ja solidaartegevus on igas vanuses inimeste kodanikuaktiivsuse keskne osa ning seda tuleks tunnustada ja toetada väärtusliku õppimis- ja osalemisvõimalusena. Need tegevused peaksid olema ka edaspidi selgelt eristatud ametlikust tööst ja praktikast, säilitades samal ajal vabatahtliku tegevuse ainulaadse eesmärgi ja lisaväärtuse.***

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ (ELT L 189, 28.5.2021).

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpus (ELT L 202, 8.6.2021).

[4] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/817, millega luuakse liidu haridus- ja koolitus-, noorte- ning spordiprogramm „Erasmus+“ (ELT L 189, 28.5.2021).

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/888, millega luuakse Euroopa solidaarsuskorpus (ELT L 202, 8.6.2021).

Muudatusettepanek 8

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
9) ***Kiiresti muutuvas majanduslikus, sotsiaalses ja geopoliitilises keskkonnas saadud kogemused on näidanud vajadust paindlikuma mitmeaastase finantsraamistiku ja paindlikumate liidu rahastamisprogrammide järele. Sel eesmärgil ja kooskõlas programmi „Erasmus+“ eesmärkidega*** tuleks ***rahastamisel nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete***, ***mis*** on ***kindlaks määratud komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides***, ***nõukogu järeldustes ja Euroopa Parlamendi resolutsioonides***, ***tagades samal ajal eelarve täitmise piisava prognoositavuse***.	9) ***Programmi „Erasmus+“ rahastamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta muutuvaid poliitilisi vajadusi ja liidu prioriteete, mis*** on ***kindlaks määratud Euroopa Parlamendi resolutsioonides, nõukogu järeldustes*** ja ***komisjoni avaldatud asjakohastes dokumentides, tagades eelarve täitmise prognoositavuse***. ***Tagamaks programmi tulemuslikku jõudmist nendeni, kes seisavad silmitsi suurimate osalemistakistustega, tuleks suur osa rahastamispaketist eraldada vähemate võimalustega inimeste toetamiseks, sealhulgas sihipärase rahalise toetuse, kohandatud rahastamismehhanismide ja kaasavate rakendusmeetmete kaudu. Selline lähenemisviis on oluline, et kõrvaldada struktuursed takistused, vältida sotsiaal-majanduslikke erinevusi liikuvusele juurdepääsul ning tagada, et programm aitab kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele ja võrdsetele võimalustele kogu liidus.***

Muudatusettepanek 9

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 9 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	9a) Programm „Erasmus+“ on täiendav liidu investeering ja seda ei tohiks käsitada riigi tasandil haridusvaldkonda tehtavate kestlike avaliku sektori investeeringute asendajana. Programmi tuleks ellu viia viisil, mis tugevdab tõhusaid riiklikke haridusvaldkonna eelarveid ja toetab Euroopa sotsiaalõiguste samba täielikku rakendamist, eelkõige õigust haridusele, koolitusele ja elukestvale õppele.

Muudatusettepanek 10

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 10

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
10) Programmiga „Erasmus+“ tuleks toetada oskuste liidu[6] ning hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava liidu poliitilise koostöö üldiste strateegiliste raamistike, sealhulgas üldhariduse, kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe ning ***täiskasvanuhariduse***, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe poliitiliste tegevuskavade rakendamist, et kodanikel oleks võimalus arendada ühiskonnas edukaks hakkamasaamiseks vajalikke oskusi ja pädevusi kõigis eluetappides.	10) ***Programmis tuleks ka edaspidi pöörata suurt tähelepanu konkreetselt õpirändele kui programmi peamisele lisaväärtusele. Rahastamine peaks tagama liikuvusmeetmete stabiilse ja prognoositava toetamise, võimaldades laialdast osalemist.*** Programmiga „Erasmus+“ tuleks toetada ***ka Euroopa haridusruumi, sealhulgas*** oskuste liidu[6] ning hariduse ja koolituse valdkonnas tehtava liidu poliitilise koostöö üldiste strateegiliste raamistike, sealhulgas üldhariduse, kõrghariduse, kutsehariduse ja -õppe***, täiskasvanuhariduse*** ning ***mitteformaalse ja informaalse õppe***, sealhulgas oskuste täiendamise ja ümberõppe poliitiliste tegevuskavade rakendamist, et kodanikel oleks võimalus arendada ühiskonnas edukaks hakkamasaamiseks vajalikke oskusi ja pädevusi kõigis eluetappides***. Programmis tuleks säilitada interdistsiplinaarne lähenemisviis. Programm peaks sõnaselgelt toetama kutseharidust ja -õpet ning töökohapõhist õpet, kuna need võimalused on olulised, et tegeleda oskuste nappusega ja tugevdada konkurentsivõimet. Selleks tuleks programmiga toetada koostööpartnerlusi, mis hõlbustavad väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate osalemist töökohapõhise õppe ja õpiränne vastuvõtvate organisatsioonidena, tagades samal ajal, et rahalisest toetusest saavad kasu õpirändes osalevad üksikisikud ning osalevad organisatsioonid aitavad asjakohaselt kaasa programmi eesmärkide saavutamisele ja tegevuste elluviimisele.***
[6] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile,	[6] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile,

Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Oskuste liit“ (COM(2025) 90 final).

Muudatusettepanek 11

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
11) Kooskõlas ELi noortestrateegia,[7] Euroopa noorsootöö tegevuskava[8] ja 2024. aasta teatisega Euroopa noorteaasta 2022 pärandi kohta[9] peaks programm „Erasmus+“ toetama noorte ja noorteorganisatsioonide sisulist osalemist otsuste tegemises ja poliitikakujundamises, noori puudutavate teemade integreerimist ka teistesse poliitikavaldkondadesse, mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, kvaliteetset noorsootööd ja noorsootöötajate pädevuse arendamist. Programmiga toetatakse jätkuvalt kõiki noori, et nad osaleksid formaalses ja mitteformaalses õpirändes, sealhulgas noortevahetuses ja noorte osalustegevuses, eesmärgiga kaasata noori ja anda neile võimalus omandada ja arendada eluks ja tööalaseks tulevikuks vajalikke pädevusi, saada aktiivseteks kodanikeks, osaleda majanduselus, ühiskondlikus tegevuses ning kultuuri, demokraatia ja poliitika kujundamisel, ja et nad seostaksid end Euroopa projektiga ning panustaksid kaasava, ***konkurentsivõimelise*** ja vastupanuvõimelise liidu loomisesse.	11) Kooskõlas ELi noortestrateegia,[7] Euroopa noorsootöö tegevuskava[8] ja 2024. aasta teatisega Euroopa noorteaasta 2022 pärandi kohta[9] peaks programm „Erasmus+“ toetama noorte ja noorteorganisatsioonide sisulist osalemist otsuste tegemises ja poliitikakujundamises, noori puudutavate teemade integreerimist ka teistesse poliitikavaldkondadesse, mitteformaalse ja informaalse õppe valideerimist, kvaliteetset noorsootööd ja noorsootöötajate pädevuse arendamist. Programmiga toetatakse jätkuvalt kõiki noori, ***asjaomaseid töötajaid ja organisatsioone,*** et nad osaleksid formaalses ja mitteformaalses õpirändes, sealhulgas noortevahetuses ja noorte osalustegevuses, eesmärgiga kaasata noori ja anda neile võimalus omandada ja arendada eluks ja tööalaseks tulevikuks vajalikke pädevusi, saada aktiivseteks kodanikeks, osaleda majanduselus, ühiskondlikus tegevuses ning kultuuri, demokraatia ja poliitika kujundamisel, ja et nad seostaksid end Euroopa projektiga ning panustaksid kaasava, ***jõuka*** ja vastupanuvõimelise liidu loomisesse***. Noorteorganisatsioonid, eelkõige noorte juhitud organisatsioonid, võimendavad seda mõju, edendades noorte sisulist osalemist, olles sillaks noorte ja institutsioonide vahel ning tagades nende asjatundlike seisukohtade kajastamise programmi kavandamises, rakendamises***

ja hindamises.

[7] Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (ELT C 456, T/14944/2018/INIT, 18.12.2018).

[8] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01 (ELT C 415, 1.12.2020)).

[9] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa noorteaasta 2022 kohta (COM(2024) 1 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/txt/?uri=celex:52024dc0001).

[7] Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon noortevaldkonnas tehtava Euroopa koostöö raamistiku kohta: Euroopa Liidu noortestrateegia 2019–2027 (ELT C 456, T/14944/2018/INIT, 18.12.2018).

[8] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa noorsootöö tegevuskava koostamise raamistiku kohta (2020/C 415/01 (ELT C 415, 1.12.2020)).

[9] Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa noorteaasta 2022 kohta (COM(2024) 1 final, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/et/txt/?uri=celex:52024dc0001).

Muudatusettepanek 12

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11a) Kooskõlas Herningi deklaratsiooniga atraktiivse ja kaasava kutsehariduse ja -õppe kohta konkurentsivõime suurendamiseks ja kvaliteetsete töökohtade loomiseks aastatel 2026–2030 ning nõukogu 13. mai 2024. aasta soovitusega „Liikuvus Euroopas – õpirände võimalused kõigile“ peaks programm aitama suurendada kutsehariduse ja -õppe atraktiivsust ning väärtustamist võrdselt üldise akadeemilise haridusega. Eelkõige tuleks programmis arvesse võtta kutsehariduse ja -õppe eripära, et aidata saavutada 2030. aasta kutsehariduse ja -õppe valdkonna õpirände eesmärk 12 %.

Muudatusettepanek 13

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 11 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	11b) Programm peaks aitama edendada Euroopa dialoogi kutsehariduse ja -õppe üle tulevase Euroopa kutsehariduse ja -õppe strateegia kontekstis, eelkõige seoses sotsiaalpartneritega, et kujundada ühine arusaam kutsehariduse ja -õppe kvaliteedist. Dialoog peaks käsitlema selliseid küsimusi nagu programmide kestus, esmakutseõppe roll jätku- ja täiendusõppe alusena, kooli ja ettevõtja koostöö ning praktikantide ja õppijate õiguslik seisund ja tasustamine.

Muudatusettepanek 14

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 12

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
12) Kooskõlas ELi spordialase töökavaga aastateks 2024–2027[10] tuleks ***toetada*** programmiga „Erasmus+“ kõigi ***osalemist*** spordis ja kõigi ***kehalist aktiivsust***. ***Seega on vaja keskenduda*** eelkõige ***rahvaspordile*** ning võtta arvesse spordi olulist rolli tervislike eluviiside, inimestevaheliste suhete, sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete võimaluste edendamisel ning kogukondliku ühtekuuluvuse tekkel.	12) Kooskõlas ELi spordialase töökavaga aastateks 2024–2027[10] tuleks programmiga „Erasmus+“ ***aidata kaasa*** kõigi ***osalemisele*** spordis ja kõigi ***kehalisele aktiivsusele***. ***Programmis tuleb seada prioriteediks rahvaspordiprojektid, mis aitavad parandada sotsiaalset kaasatust ja tööalast konkurentsivõimet,*** eelkõige ***topeltkarjääri võimaluste kaudu,*** ning võtta arvesse spordi olulist rolli tervislike eluviiside, inimestevaheliste suhete, sotsiaalse kaasatuse ja võrdsete võimaluste edendamisel ning kogukondliku ühtekuuluvuse tekkel.
[10] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase	[10] Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate resolutsioon Euroopa Liidu spordialase

töökava kohta (1. juuli 2024 – 31. detsember 2027), (ELT C, C/2024/3527, 3.6.2024).	töökava kohta (1. juuli 2024 – 31. detsember 2027), (ELT C, C/2024/3527, 3.6.2024).

Muudatusettepanek 15

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 13

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
13) Digipööre on muutnud ühiskonda ja majandust, ***avaldades*** üha süvenevat mõju igapäevaelule, ning näidanud vajadust suurendada hariduse ja koolituse digivalmidust ja -suutlikkust, samuti üha suuremat vajadust arendada digioskusi kõigi jaoks kogu liidus.	13) Digipööre on muutnud ühiskonda ja majandust, ***digitehnoloogiad ja tehisintellekt on avaldanud*** üha süvenevat mõju igapäevaelule, ning näidanud vajadust suurendada hariduse ja koolituse digivalmidust ja -suutlikkust, samuti üha suuremat vajadust arendada digioskusi kõigi jaoks kogu liidus. ***Programm peaks toetama põhiliste digioskuste arendamist 44 %-l liidu elanikkonnast, kellel need oskused puuduvad, edendades samal ajal digipädevuste arendamist formaalses, mitteformaalses ja informaalses õpikeskkonnas. Põhilised digioskused on keskse tähtsusega nii tööalase konkurentsivõime kui ka isikliku arengu, demokraatliku osalemise ja sotsiaalse kaasatuse jaoks kogu elu jooksul.***

Muudatusettepanek 16

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 15

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
15) Programmi rahvusvahelise mõõtme eesmärgina tuleks näha programmiväliseid kolmandaid riike hõlmava õpirände ja koostöö ning nendega peetava poliitilise dialoogi võimaluste pakkumist, tuginedes varasematest programmidest saadud kogemustele, sealhulgas selleks, et aidata kaasa liidu konkurentsivõimele, tagades samal ajal liidu majandusjulgeoleku ja ***majandushuvide*** kaitse. Nende tegevuste	15) Programmi rahvusvahelise mõõtme eesmärgina tuleks näha ***rohkem*** programmiväliseid kolmandaid riike hõlmava õpirände ja koostöö ning nendega peetava poliitilise dialoogi võimaluste pakkumist, tuginedes varasematest programmidest saadud kogemustele, sealhulgas selleks, et aidata kaasa ***sotsiaalsele progressile ja kaasavale innovatsioonile, partnerlustele,***

mõju suurendamiseks on oluline suurendada koostoimet programmi „Erasmus+“ ja programmi „Globaalne Euroopa“ vahel, võttes arvesse liidu laienemist, strateegiat „Global Gateway“ ning haridus-, koolitus-, noorte- ja spordipoliitika raamistikke.

kodanikuaktiivsusele, ülemaailmsele solidaarsusele ja liidu konkurentsivõimele, tagades samal ajal liidu majandusjulgeoleku ja ***teadmushuvide*** kaitse ***ning liidu väärtuste austamise***. Nende tegevuste mõju suurendamiseks on oluline suurendada koostoimet programmi „Erasmus+“ ja programmi „Globaalne Euroopa“ vahel, võttes arvesse liidu laienemist, strateegiat „Global Gateway“ ning haridus-, koolitus-, noorte- ja spordipoliitika raamistikke. ***Selline koostöö peaks edendama ka terviklikke elukestva õppe süsteeme kogu maailmas, sealhulgas mitteformaalse ja informaalse õppe, kaasa arvatud varasema õppe vastastikust tunnustamist.***

Muudatusettepanek 17

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
16) Programm „Erasmus+“ peaks aitama kandidaatriikidel ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel liikuda lähemale liiduga ühinemise eesmärgile. Programm peaks edendama stabiilsust, partnerlusi ja oskuste arendamist laiemas naabruses asuvate riikidega, sealhulgas tugevdama sidemeid Vahemere piirkonnaga. Kogu maailma riikidega tehtava koostöö kaudu peaks programm ***äratama neis elavate andekate inimeste huvi*** ja ***aitama luua partnerlusi***, ***eelkõige selleks***, ***et edendada liidu konkurentsivõimet***. Programm peaks toetama riike institutsioonide ja organisatsioonide ajakohastamisel ning üldisemalt hariduse, koolituse, noorsootöö ja spordi kvaliteedi ja kaasatuse parandamisel rahvusvaheliste partnerluste kaudu.	16) Programm „Erasmus+“ peaks aitama kandidaatriikidel ja potentsiaalsetel kandidaatriikidel liikuda lähemale liiduga ühinemise eesmärgile. Programm peaks edendama stabiilsust, partnerlusi ja oskuste arendamist laiemas naabruses asuvate riikidega, sealhulgas tugevdama sidemeid Vahemere piirkonnaga ***viisil, mis toetab sotsiaalset ühtekuuluvust, ülespoole suunatud sotsiaalset lähenemist ning riiklike haridus- ja noortesüsteemide tugevdamist***. Kogu maailma riikidega tehtava koostöö kaudu peaks programm ***aitama luua partnerlusi ja üliõpilaste, täiskasvanud õppijate ning haridus- ja koolitusvaldkonna töötajate vahetust ning liidu sotsiaalset progressi ja kaasavat innovatsiooni, edendades samal ajal õppijate*** ja ***töötajate õiglast liikuvust ja ringrännet***, ***hoides ära sotsiaalse dumpingu ning tagada õppijate***, ***töötajate ja vabatahtlike õiglase liikuvuse ja piisava sotsiaalkaitse***. Programm peaks toetama

riike institutsioonide ja organisatsioonide ajakohastamisel ning üldisemalt hariduse, koolituse, noorsootöö ja spordi kvaliteedi ja kaasatuse parandamisel rahvusvaheliste partnerluste kaudu***, austades täielikult liidu väärtusi, inimõigusi, akadeemilist vabadust ja rahvusvahelisi tööstandardeid. Talentide ligimeelitamisele ja hoidmisele suunatud poliitikameetmete võtmisel tuleks vältida tööhõive ebakindluse, ülemäärase konkurentsi või lühiajaliste lepingute sõlmimise suurendamist haridus- ja teadussektoris. Sisuline võrdõiguslikkus eeldab ebavõrdsuse vähendamist juurdepääsul stabiilsele tööhõivele, koolitusvõimalustele ja karjääri edenemisele, eelkõige naiste, puuetega inimeste, rändajate ja noorte töötajate puhul.***

Muudatusettepanek 18

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 17

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
17) Programmi rakendamisel tuleks juhinduda inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse ja õigusriigi ning solidaarsuse põhimõtetest ja väärtustest, mis on sätestatud vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja millele on osutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta preambulis. Seetõttu on oluline, et kõik programmis osalejad austaksid neid põhimõtteid ja väärtusi. Programmis tuleks järgida ka põhimõtteid, mis on sätestatud lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevates ELi 2017. aasta suunistes ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 9 ja võrdõiguslikkuse liidu strateegiates.	17) Programmi rakendamisel tuleks juhinduda inimväärikuse austamise, vabaduse, demokraatia, võrdsuse ja õigusriigi ning solidaarsuse põhimõtetest ja väärtustest, mis on sätestatud vastavalt Euroopa Liidu lepingu artiklis 2 ja millele on osutatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta preambulis. Seetõttu on oluline, et kõik programmis osalejad austaksid neid põhimõtteid ja väärtusi. ***Programmiga tuleks aidata edendada ja kaitsta õigusi, mis on sätestatud põhiõiguste hartas, eelkõige selle artiklis 8 (isikuandmete kaitse), artiklis 11 (sõna- ja teabevabadus), artiklis 13 (kunsti ja teaduse vabadus, sealhulgas akadeemiline vabadus), artiklis 14 (õigus haridusele), artiklis 15 (kutsevabadus ja õigus teha tööd), artiklites 20 ja 21 (võrdsus ja diskrimineerimiskeeld), artiklis 22***

(kultuuriline, usuline ja keeleline mitmekesisus), artiklis 23 (naiste ja meeste võrdõiguslikkus), artiklis 24 (lapse õigused), artiklis 26 (puuetega inimeste õigused), artiklis 31 (head ja õiglased töötingimused), artiklis 33 (perekonna- ja tööelu) ning artiklites 39–46 (kodanike õigused). Programmis tuleks järgida ka põhimõtteid, mis on sätestatud lapse õiguste edendamist ja kaitset käsitlevates ELi 2017. aasta suunistes ning ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni artiklis 9 ja võrdõiguslikkuse liidu strateegiates. ***Liidu vahendeid ei tohiks eraldata üksustele või tegevuseks, mis kahjustavad akadeemilist vabadust, töötajate õigusi, ei järgi mittediskrimineerimise põhimõtet või põhiõiguste hartas sätestatud (puuetega inimeste, rändajate ja pagulaste) õigusi. Organisatsioonid ja korraldusasutused peaksid tagama, et toetusesaajad ja osalejad järgivad eespool nimetatud väärtusi. Programm peaks aitama toetada (ja ka toetama) haridussüsteemide ning haridus- ja koolitusasutuste demokraatliku juhtimise põhimõtet, millega tagatakse üliõpilastele ja töötajatele organiseerumisõigus ning mis järgib sotsiaaldialoogi ja kollektiivlepinguid. Juurdepääs programmile peaks sõltuma sellest, kas toetusesaajad austavad neid õigusi, väärtusi ja põhimõtteid. Samuti tuleks programmi rakendamisse tihedalt kaasata sotsiaalpartnerid ja muud haridus- ja koolituspoliitika valdkonna sidusrühmad.***

Muudatusettepanek 19

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
19) Programm peaks pakkuma noortele ja organisatsioonidele kättesaadavaid, kaasavaid ja turvalisi võimalusi näidata	19) Programm peaks pakkuma noortele ja organisatsioonidele kättesaadavaid, kaasavaid ja turvalisi võimalusi näidata

üles solidaarsust, aidates neil toetada kogukondi ja lahendada ühiskondlikke probleeme ning ***omandada*** samal ajal väärtuslikke kogemusi ja oskusi isiklikuks ***arenguks*** ja ***tööalase konkurentsivõime tagamiseks***.	üles solidaarsust, aidates neil toetada kogukondi ja lahendada ühiskondlikke probleeme, ning ***andma neile*** samal ajal väärtuslikke kogemusi ja oskusi isiklikuks ja ***tööalaseks arenguks***.

Muudatusettepanek 20

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	19a) Programmis tuleks pöörata erilist tähelepanu noortele, kes elavad maapiirkondades, struktuurselt ebasoodsate tingimustega piirkondades, piiriülestel aladel, äärepoolseimates piirkondades ja ülemeremaades ning rahvastikukaost mõjutatud territooriumidel. Seetõttu tuleks programmiga toetada algatusi, mis edendavad oskuste arendamist, ettevõtlust ja majanduslike võimaluste loomist nendes piirkondades, aitavad tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust ja tagavad, et noortel on võimalus sinna jääda ja teha oma eluplaane enda kodupiirkonnas.

Muudatusettepanek 21

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 19 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	19b) Programmis tuleks pöörata erilist tähelepanu noortele, kes elavad maapiirkondades, struktuurselt ebasoodsate tingimustega piirkondades, piiriülestel aladel, äärepoolseimates piirkondades ja ülemeremaades ning rahvastikukaost mõjutatud territooriumidel. Seetõttu tuleks programmiga toetada algatusi, mis edendavad oskuste arendamist, ettevõtlust

ja majanduslike võimaluste loomist nendes piirkondades, aitavad tugevdada territoriaalset ühtekuuluvust ja tagavad, et noortel on võimalus sinna jääda ja teha oma eluplaane enda kodupiirkonnas.

Muudatusettepanek 22

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 21 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	21a) Vabatahtlik tegevus, sealhulgas elanikkonnakaitse ja hädaolukordadele reageerimise organisatsioonides, nagu tuletõrje ja päästeteenused, annab olulise panuse Euroopa vastupanuvõimesse ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse. Programm peaks toetama nendes valdkondades tegutsevatele vabatahtlikele ja organisatsioonidele kättesaadavaid õpirände- ja koolitusvõimalusi, eelkõige selleks, et tugevdada piiriülest valmisolekut, solidaarsust ja kogukonna kaasamist.

Muudatusettepanek 23

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 22

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
22) Noortele, eriti vähemate võimalustega noortele, tuleks jätkuvalt anda võimalusi saada esmakordselt läbi Euroopa reisides kogemusi mõne sellise informaalse või mitteformaalse haridustegevuse raames, mille eesmärk on süvendada noorte hulgas liitu kuuluvuse tunnet ja tutvustada neile liidu kultuurilist ja keelelist mitmekesisust.	22) Noortele, eriti vähemate võimalustega noortele, tuleks jätkuvalt anda võimalusi saada esmakordselt läbi Euroopa reisides kogemusi mõne sellise informaalse või mitteformaalse haridustegevuse raames, mille eesmärk on süvendada noorte hulgas liitu kuuluvuse tunnet ja tutvustada neile liidu kultuurilist ja keelelist mitmekesisust. ***Seda tuleks hõlbustada sihipärase rahalise toetusega, mis katab tegelikud elamiskulud, sealhulgas eluaseme-, transpordi-, tervishoiu- ja juurdepääsetavusvajadused.***

Programmi tuleks rakendada viisil, mis tagab võrdsed võimalused kõigile toetuskõlblikele noortele.

Muudatusettepanek 24

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 23

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
23) Spordi valdkonnas peaks programm õpirändevõimaluste ja suutlikkuse suurendamise, sealhulgas koostöö kaudu edendama ühiseid Euroopa väärtusi, vabatahtlikku tegevust ning innovatsiooni ja oskuste arendamist spordis ja spordi kaudu. Programm peaks edendama ka head valitsemistava, ohutust ja ausust spordis, spordidiplomaatiat, toetama rahvaspordiorganisatsioone ning pakkuma noortele kogu Euroopas võimalust osaleda piiriülestes spordialgatustes, edendades isiklikku kasvu, kultuurivahetust, solidaarsust ja kogukonna kaasamist.	23) Spordi valdkonnas peaks programm õpirändevõimaluste ja suutlikkuse suurendamise, sealhulgas koostöö kaudu edendama ühiseid Euroopa väärtusi, vabatahtlikku tegevust ning innovatsiooni ja oskuste arendamist spordis ja spordi kaudu. Programm peaks edendama ka head valitsemistava, ohutust ja ausust spordis, spordidiplomaatiat, toetama rahvaspordiorganisatsioone ning pakkuma noortele kogu Euroopas võimalust osaleda piiriülestes spordialgatustes, edendades isiklikku kasvu, kultuurivahetust, solidaarsust ja kogukonna kaasamist. ***Selles valdkonnas tuleks erilist tähelepanu pöörata vähemate võimalustega õppijate ning füüsilise ja vaimse puudega õppijate kaasamisele.***

Muudatusettepanek 25

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 24

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
24) Programm annab olulise panuse ***oskuste liidu ja Euroopa haridusruumi*** algatustesse, pannes aluse oskuste ja pädevuste kujundamisele kogu elu jooksul ning luues tõelise ühise ruumi piiriülese kvaliteetse hariduse ja elukestva õppe jaoks. Oskuste liidu eesmärk on suurendada jõupingutusi kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe tagamisel; selleks tuleb õpetada põhi- ja	24) Programm annab olulise panuse ***Euroopa haridusruumi, sealhulgas oskuste liidu*** algatustesse, pannes aluse oskuste ja pädevuste kujundamisele kogu elu jooksul ning luues tõelise ühise ruumi piiriülese kvaliteetse hariduse ja elukestva õppe jaoks. Oskuste liidu eesmärk on suurendada jõupingutusi ***teadmiste omandamise ja*** kvaliteetse hariduse, koolituse ja elukestva õppe tagamisel;

kõrgema taseme oskusi, pakkuda inimestele võimalusi omandada uusi ja tulevikku suunatud oskusi ning uuendada neid oskusi, toetada oskuste ringlust ja värbamist kõikjal ELis asuvates ettevõtetes ning kutsuda Euroopasse kõige andekamaid inimesi, arendada andeid ja hoida andekaid inimesi Euroopas. Kooskõlas oskuste liiduga peaks Erasmus+ kajastama ka ettevõtlushariduse ja finantskirjaoskuse tähtsust.	selleks tuleb õpetada põhi- ja kõrgema taseme oskusi, pakkuda inimestele võimalusi omandada uusi ja tulevikku suunatud oskusi ning uuendada neid oskusi, toetada oskuste ringlust ja värbamist kõikjal ELis asuvates ettevõtetes ning kutsuda Euroopasse kõige andekamaid inimesi, arendada andeid ja hoida andekaid inimesi Euroopas***. Samuti on selle eesmärk pakkuda eluks vajalikke oskusi, mis on olulised inimeste vastupanuvõime ja suutlikkuse jaoks edendada selliseid liidu väärtusi nagu demokraatia, inimõigused, solidaarsus, sotsiaalne kaasatus ja mitmekesisus.*** Kooskõlas oskuste liiduga peaks Erasmus+ kajastama ka ettevõtlushariduse ja finantskirjaoskuse tähtsust.

Muudatusettepanek 26

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 24 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	24a) Programmiga tuleks piisavalt toetada kõigi sektorite haridustöötajaid, sealhulgas õpetajaid, koolitajaid ja noorsootöötajaid, pöörates erilist tähelepanu õpetajakutsele kui eraldiseisvale sihtrühmale, edendades nende kutsealade atraktiivsust, tugevdades pikaajalist organisatsioonilist suutlikkust, tagades uuenduslike haridustavade ülekandmise sektorite vahel ning aidates sisuliselt kaasa ELi õpetajate ja koolitajate tegevuskava rakendamisele, sealhulgas tugevdades alatuse „Erasmus+“ Teacher Academy tööd ja toetades poliitika väljatöötamist, mille eesmärk on parandada haridustöötajate värbamist ja tööl hoidmist ning mitmekesistada töötajate profiile hariduses ja koolituses; samuti peaks see aitama parandada alghariduse ja pideva kutsealase arengu kvaliteeti ja kaasavust, tagama juurdepääsu

	õpirändele kui õpetajate põhihariduse ja pideva kutsealase arengu tunnustatud komponendile, sealhulgas asjakohaste toetusmeetmete kaudu, nagu asendamise kord, osalemise juhendamine ning palkade ja sotsiaaltoetuste ülekandmine pikaajalise õpiränne korral, ning tagama õpetajate organisatsioonide ja ametiühingute kaasamise projektide korraldamisse ja programmi elluviimisse.

Muudatusettepanek 27

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 25

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
25) Oluline on äratada rohkem huvi Euroopa Liitu, selle ***väärtusi*** ja Euroopa kodanikuks olemist käsitleva õppe, õpetamise ja teadusuuringute vastu ja muuta need laiemalt kättesaadavaks. Euroopa ühtekuuluvustunde ja Euroopale pühendumuse edendamine on eriti oluline***, arvestades praegu liidu ees seisvaid väljakutseid***. Programm peaks jätkuvalt aitama kaasa Euroopa integratsiooni teemade, sealhulgas liidu tulevaste väljakutsete ja võimaluste alasele õppele, et edendada arutelu nendes küsimustes ja viia Euroopa integratsiooni alased uuringud tipptasemele.	25) Oluline on äratada rohkem huvi Euroopa Liitu, selle ***põhiväärtusi*** ja Euroopa kodanikuks olemist käsitleva õppe, õpetamise ja teadusuuringute vastu ja muuta need laiemalt kättesaadavaks. ***Inimväärikusel, vabadusel, demokraatial, võrdsusel, õigusriigil ja inimõiguste austamisel põhineva*** Euroopa ühtekuuluvustunde ja Euroopale pühendumuse edendamine on eriti oluline ***praeguste liidusiseste ja -väliste väljakutsete kontekstis***. Programm peaks jätkuvalt aitama kaasa Euroopa integratsiooni teemade, sealhulgas liidu tulevaste väljakutsete ja võimaluste alasele õppele, et edendada arutelu nendes küsimustes ja viia Euroopa integratsiooni alased uuringud tipptasemele ***tingimusel, et programmi raames toetatava õppe- ja teadustegevuse käigus austatakse akadeemilise personali tööõigusi, lepingulist stabiilsust ja akadeemilist vabadust***.

Muudatusettepanek 28

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 26

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
26) Keelte õppimine aitab kaasa inimeste ja kultuuride vastastikusele mõistmisele ning soodustab liikuvust nii liidus kui ka väljaspool, kuna keeleoskus on väga oluline nii elus kui ka töös. Seepärast peaks programm tõhustama keelte, sealhulgas ***vajaduse korral*** riiklike viipekeelte õppimist. Et tagada programmi laiahaardelisus ja kaasav juurdepääs programmile, on oluline, et programmi rakendamisel oleks juhtpõhimõtteks mitmekeelsus.	26) Keelte õppimine aitab kaasa inimeste ja kultuuride vastastikusele mõistmisele ning soodustab liikuvust nii liidus kui ka väljaspool, kuna keeleoskus on väga oluline nii elus kui ka töös. Seepärast peaks programm tõhustama keelte, sealhulgas riiklike viipekeelte***, kergesti loetavate vormingute ja abitehnoloogiate*** õppimist. Et tagada programmi laiahaardelisus ja kaasav juurdepääs programmile, on oluline, et programmi rakendamisel oleks juhtpõhimõtteks mitmekeelsus. ***Keelelist mitmekesisust tuleks edendada ka õiglaste töötingimuste ning mitmekeelses hariduses osalevate keeleõpetajate, koolitajate ja kultuuritöötajate tunnustamise kaudu.***

Muudatusettepanek 29

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 27

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
27) Euroopa seisab silmitsi kasvava väljakutsega, kuidas rahuldada nõudlust kvalifitseeritud ***tippspetsialistide*** järele strateegilistes ja arenevates sektorites, nagu puhas ja ringluspõhine tehnoloogia, transport, energeetika, veemajanduse kerksus, tervishoid, digitehnoloogia, lennundus- ja kosmosetööstus ning kaitsetööstus. Selle põhivajaduse rahuldamiseks on oluline ***täiendada andekate*** inimeste ***teadmisi neis valdkondades, olla nende jaoks huvipakkuv*** ja ***hoida neid valitud eriala juures.*** Kooskõlas oskuste liiduga ***peaks programm*** muu hulgas toetama ELi üliõpilasi õpingute jätkamisel ***sellistes elutähtsates*** sektorites ning ***meelitama Euroopasse tipptasemel spetsialiste ka mujalt***, suurendades hariduse ja koolituse	27) Euroopa seisab silmitsi kasvava väljakutsega, kuidas rahuldada nõudlust kvalifitseeritud ***tööjõu*** järele strateegilistes ja arenevates sektorites, nagu puhas ja ringluspõhine tehnoloogia, transport, energeetika, veemajanduse kerksus, tervishoid, digitehnoloogia ***ja tehisintellekt***, lennundus- ja kosmosetööstus***, ehitus*** ning kaitsetööstus. Selle põhivajaduse rahuldamiseks on oluline ***toetada*** inimeste ***juurdepääsu haridus-*** ja ***koolitusvõimalustele neis valdkondades. Programm peaks*** kooskõlas oskuste liiduga muu hulgas toetama ELi üliõpilasi õpingute jätkamisel ***kõigis*** sektorites ning ***igaüht, kes soovib õppida Euroopas***, suurendades hariduse ja koolituse atraktiivsust ning pakkudes üliõpilastele stipendiume, kasutades selleks

atraktiivsust ning pakkudes üliõpilastele stipendiume, kasutades selleks muu hulgas Erasmus Munduse stipendiume. See aitaks rahuldada tööturu vajadusi oskuste järele, sealhulgas sektorites, kus valitseb suur tööjõupuudus.

muu hulgas Erasmus Munduse stipendiume. See aitaks rahuldada tööturu vajadusi oskuste järele, sealhulgas sektorites, kus valitseb suur tööjõupuudus. ***Kvaliteetsed töökohad, õiglane palk, õiglaselt tasustatud praktika, sotsiaalkaitse ja kollektiivläbirääkimised on olulised elemendid oskuste nappuse vähendamiseks.***

Muudatusettepanek 30

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 28

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
28) Koostöö võimaldab vahetada tavasid ja suurendada suutlikkust ning seeläbi saavutada paremaid tulemusi ja suurendada tõhusust, ühendades ressursse ja teadmisi. Seepärast tuleks programmiga toetada suutlikkuse suurendamise meetmeid, mis tõhustavad hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide vahelist koostööd eri tasanditel. Sellega tunnistatakse institutsioonide ja organisatsioonide olulist rolli muutuvas maailmas vajalike teadmiste, oskuste ja pädevuste andmisel inimestele ning selles valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide abistamisel, et nad saaksid asjakohaselt ära kasutada oma innovatsiooni, loovuse ja ettevõtluse potentsiaali, eelkõige digimajanduse võimalusi.	28) Koostöö võimaldab vahetada tavasid***, innovaatilisi ideid*** ja suurendada suutlikkust ning seeläbi saavutada paremaid tulemusi ja suurendada tõhusust, ühendades ressursse ja teadmisi. Seepärast tuleks programmiga toetada suutlikkuse suurendamise meetmeid, mis tõhustavad hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide vahelist koostööd eri tasanditel. Sellega tunnistatakse institutsioonide ja organisatsioonide olulist rolli muutuvas maailmas vajalike teadmiste, oskuste***, hoiakute*** ja pädevuste andmisel inimestele ning selles valdkonnas tegutsevate institutsioonide ja organisatsioonide abistamisel, et nad saaksid asjakohaselt ära kasutada oma innovatsiooni, loovuse ja ettevõtluse potentsiaali, eelkõige digimajanduse võimalusi. ***Kooskõlas oskuste liidu eesmärkidega peaks programm aitama kaasa kogukonna õpperuumidega katsetamisele, edendades seeläbi mitmesuguste sidusrühmade vahelist koostööd, mida on vaja kogukonna õpperuumidega katsetamise eesmärgi saavutamiseks.***

Muudatusettepanek 31

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 29

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
29) Programmiga tuleks toetada pikaajalist strateegilist koostööd institutsioonide tasandil, et suurendada tipptaset***, konkurentsivõimet*** ja atraktiivsust ning aidata kaasa haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide ja -asutuste kestlikule ja süsteemsele ümberkujundamisele kooskõlas ELi prioriteetidega, sealhulgas toimides uuenduslike hariduse, koolituse ja oskuste arendamise vahendite katseplatvormidena, toetades koostööd ettevõtjate ja tööstusega. Programm peaks jätkuvalt toetama haridus- ja koolitusasutuste ning liikmesriikide tööd riikidevahelise koostöö allesjäänud tõkete kõrvaldamisel ja riikidevaheliste ühiste õppeprogrammide pakkumise mitmekordistamisel, aidates kaasa ühise Euroopa kraadi kasutuselevõtule***[11]***.	29) Programmiga tuleks toetada pikaajalist strateegilist koostööd institutsioonide tasandil, et suurendada tipptaset ja atraktiivsust ning aidata kaasa haridus- ja koolitus-, noorte- ja spordiorganisatsioonide ja -asutuste kestlikule ja süsteemsele ümberkujundamisele kooskõlas ELi prioriteetidega, sealhulgas toimides uuenduslike hariduse, koolituse ja oskuste arendamise vahendite katseplatvormidena, toetades koostööd ettevõtjate ja tööstusega. Programm peaks jätkuvalt toetama haridus- ja koolitusasutuste ning liikmesriikide tööd riikidevahelise koostöö allesjäänud tõkete kõrvaldamisel***, eelkõige kutsehariduse õppekavade ja kutseõppeasutuste õpilaste õpirände jaoks,*** ja riikidevaheliste ühiste õppeprogrammide pakkumise mitmekordistamisel, aidates kaasa ühise Euroopa kraadi[11] kasutuselevõtule.
[11] Nõukogu resolutsioon ühise Euroopa kraadi märgise kohta ja võimaliku ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude kohta: Euroopa konkurentsivõime ja Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamine (ELT C, C/2025/2939, 22.5.2025).	[11] Nõukogu resolutsioon ühise Euroopa kraadi märgise kohta ja võimaliku ühise Euroopa kraadi loomiseks vajalike järgmiste sammude kohta: Euroopa konkurentsivõime ja Euroopa kõrghariduse atraktiivsuse suurendamine (ELT C, C/2025/2939, 22.5.2025).

Muudatusettepanek 32

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 30

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
30) Programmiga tuleks toetada Euroopa ülikoolide liitude põhilist haridusalast missiooni ning võimaldada	30) Programmiga tuleks toetada Euroopa ülikoolide liitude***, kutsehariduse tipptaseme keskuste ja algatuse***

liidu pikaajaliste meetmete kaudu tõhusamalt saavutada süsteemset mõju, eelkõige selleks, et tugevdada tipptaset, vähendada killustatust ning suurendada ELi kõrgharidussüsteemide atraktiivsust ja kaasavust, töötada välja uuenduslikke vahendeid, et parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti, täiendada tulevikku suunatud oskusi ja pädevusi (nt tehisaru, küberturvalisuse, kestlikkuse ja ***MATI valdkonna*** oskusi ja pädevusi), sealhulgas oskuste liidu algatuses juba kindlaks määratud sektoreid asjakohaste ja tulevikukindlate õppekavadega, edendada pedagoogilise innovatsiooni, ühise Euroopa kraadi, elukestva õppe ja ***mikrokvalifikatsioonitunnistuste*** kasutamist, et toetada tipptegijate kasvamist ja luua selleks soodne keskkond ning hõlbustada riikidevahelist koostööd hariduse valdkonnas, sealhulgas koostööd ettevõtjate ja tööstusega.

Erasmus+“ Teacher Academy põhilist haridusalast missiooni ning võimaldada liidu pikaajaliste meetmete kaudu tõhusamalt saavutada süsteemset mõju, eelkõige selleks, et tugevdada tipptaset, vähendada killustatust ning suurendada ELi kõrgharidussüsteemide ***ning kutsehariduse ja -õppe süsteemide*** atraktiivsust ja kaasavust, töötada välja uuenduslikke vahendeid, et parandada õppimise ja õpetamise kvaliteeti, täiendada tulevikku suunatud oskusi ja pädevusi (nt tehisaru, küberturvalisuse, kestlikkuse ja ***MATIK-valdkonna*** oskusi ja pädevusi), sealhulgas oskuste liidu algatuses juba kindlaks määratud sektoreid asjakohaste ja tulevikukindlate õppekavadega, edendada pedagoogilise innovatsiooni, ühise Euroopa kraadi, elukestva õppe***,*** ***mikrokvalifikatsioonitunnistuste*** ja ***isiklike õppekontode*** kasutamist, et toetada tipptegijate kasvamist ja luua selleks soodne keskkond ning hõlbustada riikidevahelist koostööd hariduse valdkonnas, sealhulgas koostööd ettevõtjate ja tööstusega.

Muudatusettepanek 33

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 30 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	30a) Programmiga tuleks jätkuvalt toetada Jean Monnet’ meetmeid, millega edendatakse Euroopa integratsioonialase õpetamise ja teadustöö tipptaset, edendatakse teadmisi liidu ja selle toimimise kohta ning aidatakse tugevdada Euroopa identiteeti, kodanikuaktiivsust ja demokraatlikku osalemist. Komisjon peaks kehtestama piisavad, läbipaistvad ja lihtsad järelevalve- ja aruandlusnõuded, et jälgida Jean Monnet’ meetmete jaoks määratud asutuste tegevust, edusamme, tulemuseesmärke ja lisaväärtust. Need asutused peaksid säilitama oma mittetulundusliku staatuse ja perspektiivi

ning jääma vastutavaks ja läbipaistvaks. Selline järelevalve ja aruandlus peaks toimuma programmi rakendamise ajal ja pärast seda.

Muudatusettepanek 34

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 32

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
32) Kasutajasõbralikel veebiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus- ja koolitus- ning noorsoopoliitika elluviimise toetamisel Euroopas ja kaugemal. Virtuaalkoostöö ulatuslikumaks kasutamiseks peaks programm toetama veebiplatvormide süstemaatilisemat ja sidusamat kasutamist. Samuti peaks programm hõlbustama ja toetama õpirändeprotsesse digitaliseerimise kaudu.	32) Kasutajasõbralikel veebiplatvormidel ja virtuaalkoostöö vahenditel võib olla oluline roll haridus- ja koolitus- ning noorsoopoliitika elluviimise toetamisel Euroopas ja kaugemal. Virtuaalkoostöö ulatuslikumaks kasutamiseks peaks programm toetama veebiplatvormide süstemaatilisemat ja sidusamat kasutamist. Samuti peaks programm hõlbustama ja toetama õpirändeprotsesse digitaliseerimise kaudu ***ning tagama samal ajal puudega taotlejatele juurdepääsu nendele protsessidele. Samuti peaks programm pidevalt toetama veebipõhiste platvormide ja vahendite arengut, integreerides struktuurse kasutajate tagasiside mehhanismi, nii et haldusvahendid oleksid kohandatud tegelikkuse ja lihtsustamisvajadustega.***

Muudatusettepanek 35

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 33

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
33) Programm tuleks kavandada nii, et see edendaks kaasatust, mitmekesisust ja võrdseid võimalusi, laiendades õpirände, vabatahtliku tegevuse ja õppimise võimaluste kättesaadavust kogu liidus ja kaugemal, võimaldades seeläbi kõigil inimestel saada elumuutvaid kogemusi.	33) Programm tuleks kavandada nii, et see edendaks kaasatust, mitmekesisust ja võrdseid võimalusi, laiendades ***kestliku*** õpirände, vabatahtliku tegevuse ja õppimise võimaluste kättesaadavust kogu liidus ja kaugemal, võimaldades seeläbi kõigil inimestel saada elumuutvaid kogemusi***, sõltumata nende sotsiaal-***

	majanduslikust taustast, tööhõiveseisundist, puudest, elukohast või muudest struktuursetest takistustest, mis võivad osalemist piirata.

Muudatusettepanek 36

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 34

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
34) Programmiga tuleks ette näha meetmed, et hõlbustada ja suurendada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, kõrvaldada võimalikud takistused, sealhulgas rahalised takistused, ning võtta need meetmed aluseks edasiste rakendussuuniste koostamisel. Need meetmed hõlmavad muu hulgas sihipärast rahalist toetust, juurdepääsetavaid õppevorme, eluasemetoetust, ettevalmistavat tegevust ja toetust vähemate võimalustega osalejatele enne nende programmis osalemist, osalemise ajal ja pärast seda, kasutajasõbralike ja eri keeltes kättesaadavate dokumentide olemasolu, tugimeetmeid töötajatele, kes tegelevad organisatsioonis just kaasamise ja mitmekesisusega, ning teadlikkuse suurendamise meetmeid vähemate võimalustega osalejatele, kes võiksid programmis osaleda, sealhulgas maapiirkondades ja äärealadel. Lisaks peaks programm ***võimaldama seda, et*** toetuste andmise protsessis ***eelistatakse*** neid kvaliteetseid projekte, milles pööratakse suurt tähelepanu vähemate võimalustega osalejate kaasamisele ja osalemisele.	34) Programmiga tuleks ette näha meetmed, et hõlbustada ja suurendada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, kõrvaldada võimalikud takistused, sealhulgas rahalised takistused, ning võtta need meetmed aluseks edasiste rakendussuuniste koostamisel. Need meetmed hõlmavad muu hulgas sihipärast rahalist toetust, ***võttes arvesse tegelike elu- ja ülalpidamiskulude erinevusi,*** juurdepääsetavaid õppevorme, eluasemetoetust, ettevalmistavat tegevust ja toetust vähemate võimalustega osalejatele enne nende programmis osalemist, osalemise ajal ja pärast seda, kasutajasõbralike ja eri keeltes kättesaadavate dokumentide olemasolu, tugimeetmeid töötajatele, kes tegelevad organisatsioonis just kaasamise ja mitmekesisusega, ning teadlikkuse suurendamise meetmeid vähemate võimalustega osalejatele, kes võiksid programmis osaleda, sealhulgas maapiirkondades***, saartel*** ja äärealadel. Lisaks peaks programm ***eelistama*** toetuste andmise protsessis neid kvaliteetseid projekte, milles pööratakse suurt tähelepanu vähemate võimalustega osalejate kaasamisele ja osalemisele ***meetmetega, millele tagatakse piisav rahastus ja stabiilsus***.

Muudatusettepanek 37

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 35

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
35) Selleks et muuta programm esmakordselt toetust saanud organisatsioonidele ja väiksema haldussuutlikkusega organisatsioonidele kättesaadavamaks ning toetusesaajate jaoks paremini hallatavaks, tuleks programmis tugevdada meetmeid, millega lihtsustakse programmi rakendamist kõigis selle etappides.	35) Selleks et muuta programm esmakordselt toetust saanud organisatsioonidele ja väiksema haldussuutlikkusega organisatsioonidele kättesaadavamaks ning toetusesaajate jaoks paremini hallatavaks, tuleks programmis tugevdada meetmeid, millega lihtsustakse ***ja digitaliseeritakse*** programmi rakendamist kõigis selle etappides***, ning samal ajal tuleks tagada toetus, mis võimaldab kõigil rahastamiskõlblikel organisatsioonidel, olenemata nende suurusest, programmis tõhusalt osaleda, ilma et lihtsustamine vähendaks mitteametliku ja mitteformaalse, kogukonnapõhise ja täiskasvanuhariduse pakkujate juurdepääsu***.

Muudatusettepanek 38

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 37

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
37) Võttes arvesse programmiga hõlmatud valdkondade mitmekesisust, tuleks noorte- ja spordivaldkonnas jätkuvalt sisuliselt kaasa aidata programmi eesmärkide saavutamisele ja selle sihtrühmadeni jõudmisele.	37) Võttes arvesse programmiga hõlmatud valdkondade mitmekesisust, tuleks noorte- ja spordivaldkonnas jätkuvalt sisuliselt kaasa aidata programmi eesmärkide saavutamisele ja selle sihtrühmadeni jõudmisele ***ning rakendada neid selge eelarvelise läbipaistvuse ja liidu eelarveridade kaudu, mis on eraldatud 1) haridusele ja koolitusele, 2) noortele ja 3) spordile. Selline eelarve nähtavus suurendab toetusesaajate jaoks läbipaistvust, vastutust ja planeerimiskindlust, kajastab iga sektori eriomaseid poliitikaraamistikke ja sihtrühmi ning toetab asjakohaste liidu strateegiate, sealhulgas ELi noortestrateegia ja spordi Euroopa mõõtme tulemuslikku rakendamist. See***

aitab ka hoida ära kahjuliku konkurentsi sektorite vahel, tagab programmi jätkuva tasakaalustatuse ja juurdepääsetavuse ning kaitseb noorsootöö ja harrastusspordi sotsiaalset ja hariduslikku iseloomu ning asjaomaste töötajate ja vabatahtlike inimväärseid töötingimusi.

Muudatusettepanek 39

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 38

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
38) Programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2024/2509[12]. Selles on sätestatud liidu üldeelarve koostamise ja täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja liidu huvide kaitse kohta.	38) Programmi suhtes kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL, Euratom) 2024/2509[12]. Selles on sätestatud liidu üldeelarve koostamise ja täitmise eeskirjad, sealhulgas eeskirjad toetuste, auhindade, mitterahaliste annetuste, hangete, eelarve kaudse täitmise, finantsabi, rahastamisvahendite, eelarveliste tagatiste ja liidu huvide kaitse kohta***, mida tuleks kohaldada proportsionaalselt ja täielikus kooskõlas programmi sotsiaalsete ja kaasatuse eesmärkidega***.
[12] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024).	[12] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024).

Muudatusettepanek 40

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 40

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
40) Selleks et lihtsustada toetusesaajatele esitatavaid nõudeid, tuleks	40) Selleks et lihtsustada toetusesaajatele esitatavaid nõudeid, tuleks

nii palju kui võimalik kasutada lihtsustatud kuluarvestust, nagu kindlasummalised maksed, ühikuhinnad ja ühtse määra alusel rahastamine. Programmi raames õpirände toetamisel kasutatava lihtsustatud kuluarvestuse puhul tuleks arvesse ***võtta vastuvõtva riigi elukallidust*** ja ***elamiskulusid. Liikmesriikidele tuleks soovitada***, et ***nad vabastaksid kooskõlas riigisisese õigusega*** kõnealused toetused kõigist maksudest, ***sealhulgas sotsiaalmaksust***, ***ning*** et avalik-õiguslike või eraõiguslike õigussubjektide poolt üksikisikutele antavaid toetusi käsitletaks ühtmoodi.	nii palju kui võimalik kasutada lihtsustatud kuluarvestust, nagu kindlasummalised maksed, ühikuhinnad ja ühtse määra alusel rahastamine***, eeldusel et need tuginevad selgetel, läbipaistvatel ja kontrollitavatel andmetel põhinevatele meetoditele***. Programmi raames õpirände toetamisel kasutatava lihtsustatud kuluarvestuse puhul tuleks ***reisikulude määratlemisel*** arvesse ***võtta õpirände tegelikku maksumust, elamiskulusid*** ja ***päevarahasid vastuvõtvas riigis***, et ***vältida rahalisi raskusi, palgavaesust või ebavõrdset juurdepääsu sotsiaal-majandusliku taustaga seotud põhjustel. Liikmesriikidel soovitatakse vabastada*** kõnealused toetused kõigist maksudest ***või sotsiaalmaksust***, ***et edendada osalejate võrdset juurdepääsu***, ***sotsiaalset kaasatust või inimväärseid elutingimusi,*** et avalik-õiguslike või eraõiguslike õigussubjektide poolt üksikisikutele antavaid toetusi käsitletaks ühtmoodi. ***Peale reisi-, elamiskulude ja päevarahade tuleks programmiga vajaduse korral toetada osalejate palkade ja sotsiaaltoetuste ülekantavust või hüvitamist. See on eriti asjakohane pikaajalise õpirände puhul.***

Muudatusettepanek 41

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 42

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
42) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 349 tuleks programmis arvesse võtta kõnealuses artiklis osutatud äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, sealhulgas meetmeid, mis hõlbustavad nende piirkondade programmis osalemist.	42) Kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 349 tuleks programmis arvesse võtta kõnealuses artiklis osutatud äärepoolseimate piirkondade eriolukorda, sealhulgas meetmeid, mis hõlbustavad ***rahaliselt*** nende piirkondade programmis osalemist***, ja tegeleda täiendavate sotsiaalsete, tööhõive ja elukallidusega seotud probleemidega, millega osalejad ja toetusesaajad nendes piirkondades kokku***

puutuvad.

Muudatusettepanek 42

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 45

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
45) Selleks et optimeerida investeeringute lisaväärtust ning suurendada nende ulatust ja mõju, tuleks saavutada koostoime eelkõige programmi ja muude liidu rahastamisvahendite vahel, sealhulgas tugimehhanismide abil. Programm peaks püüdma luua koostoimet, millega tugevdada koostööd ***hariduse*** ja ***erasektori*** vahel.	45) Selleks et optimeerida investeeringute lisaväärtust ning suurendada nende ulatust ja mõju, tuleks saavutada koostoime eelkõige programmi ja muude liidu rahastamisvahendite***, nagu Euroopa Sotsiaalfondi (ESF), Euroopa Konkurentsivõime Fondi, programmide „Euroopa horisont“ ja „AgoraEU“ ning riiklike ja piirkondlike partnerluskavade*** vahel, sealhulgas tugimehhanismide abil. Programm peaks püüdma luua ***ka*** koostoimet, millega tugevdada koostööd ***haridus-*** ja ***koolitussüsteemide ning erasektoris tegutsevate muude sidusrühmade*** vahel***, kogukondades, kus haridus- ja koolitusasutused tegutsevad, ning kolmandas sektoris, tingimusel et selline koostöö austab avalikku huvi, akadeemilist vabadust ja tööstandardeid ega too kaasa põhjendamatut ärilist mõju ega ebakindlaid töösuhteid***.

Muudatusettepanek 43

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 47 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	47a) Kohalikel ja piirkondlikel omavalitsustel on programmi elluviimises ja edukuses oluline roll. Eelarve detsentraliseeritult täitmine ühe või mitme riikliku agentuuri kaudu on programmi „Erasmus+“ oluline tugevus, mis võimaldab tegutseda toetusesaajate lähedal, jõuda uustulnukate ja väikeste organisatsioonideni ning võtta

	tulemuslikult arvesse piirkondlikku, kultuurilist ja keelelist mitmekesisust, sealhulgas piirialadel. Liikmesriikides, mille põhiseaduslik ülesehitus või juhtimisstruktuurid seda eeldavad, tuleks säilitada võimalus määrata rohkem kui üks riiklik agentuur, kuna see toetab programmi tulemuslikku elluviimist, tugevdab kaasatust ja kohalikku mõju ning säilitab programmi rohujuuretasandi olemuse.

Muudatusettepanek 44

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 48

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
48) Programmis tuleks ära kasutada varem Erasmus+ tegevustes osalenute potentsiaali ja toetada nendega seotud tegevusi, julgustades neid programmi propageerima.	48) Programmis tuleks ära kasutada varem Erasmus+ tegevustes osalenute potentsiaali ja toetada nendega seotud tegevusi, julgustades neid programmi propageerima***, mis ei asenda aga palgatöötajaid ja professionaalset teavitustegevust***.

Muudatusettepanek 45

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 49

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
49) Tuleks võtta meetmeid programmi sujuvamaks juhtimiseks ja mastaabisäästu saavutamiseks, sealhulgas ***vähendades*** riiklike agentuuride ***arvu***.	49) Tuleks võtta meetmeid programmi sujuvamaks juhtimiseks ja mastaabisäästu saavutamiseks, sealhulgas ***tehnilise toe, ressursside, koolituse ja koordineerimise pakkumise kaudu, et tagada programmi järjepidev ja ühtne rakendamine kõigi riiklike agentuuride ja rakendusametite poolt, tingimusel et sellised meetmed ei põhjusta teenuste kvaliteedi halvenemist, kaugenemist toetusesaajatest, töökohtade kaotust või ebakindlaid töötingimusi. Sellised meetmed ei tohi kahjustada*** riiklike agentuuride ***juurdepääsetavust,***

teavitustegevust ega tegevussuutlikkust ega ühelgi tasandil organisatsioonidele ja toetusesaajatele (sealhulgas rohujuuretasandi organisatsioonidele) antavat toetust.

Muudatusettepanek 46

Ettepanek võtta vastu määrus
Põhjendus 51

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
51) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus ja võimaldada rakendamise alustamist 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku algusest, peaks käesolev määrus jõustuma ja seda tuleks kohaldada alates 1. jaanuarist 2028,	51) Selleks et tagada asjaomases poliitikavaldkonnas toetuse andmise järjepidevus***, hoida ära osalejaid või toetusesaajaid ja nende töötajaid negatiivselt mõjutada võivad häired*** ja võimaldada rakendamise alustamist 2028.–2034. aasta mitmeaastase finantsraamistiku algusest, peaks käesolev määrus jõustuma ja seda tuleks kohaldada alates 1. jaanuarist 2028. ***Üleminekul tuleks seada esikohale toetusesaajatele ja osalejatele, eelkõige vähemate võimalustega osalejatele antava toetuse järjepidevus, see ei tohiks põhjustada viivitusi rahastamisel ning peaks hoidma ära negatiivsed tagajärjed tööhõivele, lepingute järjepidevusele ja töötingimustele programmi rakendavates organisatsioonides.***

Muudatusettepanek 47

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Käesoleva määrusega kehtestatakse liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna tegevusprogramm Erasmus+ (edaspidi „programm“) ning sätestatakse selle eesmärgid, selle eelarve aastateks 2028–2034, liidupoolse	Käesoleva määrusega kehtestatakse liidu haridus- ja koolitus- ning noorte- ja spordivaldkonna tegevusprogramm Erasmus+ (edaspidi „programm“) ning sätestatakse selle eesmärgid, selle eelarve aastateks 2028–2034, liidupoolse

rahastamise vormid ja asjakohased eeskirjad. Määruses sätestatakse ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevus.	rahastamise vormid ja asjakohased eeskirjad. Määruses sätestatakse ka Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevus. ***Programm toetab haridus-, koolitus-, noorte, spordi- ja vabatahtlikku tegevust kui avalikku hüve ning seda rakendatakse viisil, mis edendab sotsiaalset õiglust, võrdsust, inimväärset tööd ja demokraatlikku osalemist.***

Muudatusettepanek 48

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1) „täiskasvanud õppija“ – isik, kes on lõpetanud esmase hariduse ja koolituse või selle pooleli jätnud ning osaleb formaalses, mitteformaalses või informaalses õppes, ***sealhulgas NEET-noored***;	1) „täiskasvanud õppija“ – isik, ***sealhulgas noor, kes ei tööta, ei õpi ega osale koolitusel (NEET-noor),*** kes on lõpetanud esmase hariduse ja koolituse või selle pooleli jätnud ning osaleb formaalses, mitteformaalses või informaalses õppes ***eesmärgiga toetada muu hulgas isiklikku arengut, kodanikuaktiivsust, sotsiaalset kaasatust ning juurdepääsu kvaliteetsele ja kestlikule tööhõivele***;

Muudatusettepanek 49

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2) „täiskasvanuharidus“ – kõik täiskasvanute formaalse, mitteformaalse või informaalse õppe vormid, millega pakutakse võimalusi ***konkurentsivõimet tugevdavate*** oskuste arendamiseks ja ***täiendamiseks*** ning ***ümberõppeks***, samuti sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks ja aktiivse ühiskonnaelus osalemise toetamiseks;	2) „täiskasvanuharidus“ – kõik täiskasvanute formaalse, mitteformaalse või informaalse õppe vormid, millega pakutakse võimalusi ***oskuste, sealhulgas sotsiaalsete*** oskuste arendamiseks ***ning täiend-*** ja ***ümberõppeks, et edendada isiklikku ja sotsiaalset arengut*** ning ***kaasavat innovatsiooni***, samuti sotsiaalse ühtekuuluvuse suurendamiseks ja aktiivse ühiskonnaelus osalemise toetamiseks***, mille hulka kuuluvad juurdepääs kvaliteetsele ja kestlikule tööhõivele, karjääri***

edenemisele ja tööturustaatuste vahelise liikumise edendamine;

Muudatusettepanek 50

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 5 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	5a) „Euroopa solidaarsuskorpus“ – liidu algatus, mis annab noortele võimaluse osaleda nii liidus kui ka mujal solidaarsus-, vabatahtlikus ja kogukonna kaasamise tegevuses, mille eesmärk on lahendada ühiskondlikke, keskkonna- või humanitaarprobleeme, kusjuures selline tegevus peab olema mittetulunduslik, vabatahtlik, hõlmama tugevat õppimis- ja kodanikumõõdet ning aitama tugevdada solidaarsust, demokraatiat, kodakondsust, sotsiaalset ühtekuuluvust ja kaasatust ning Euroopa väärtusi;

Muudatusettepanek 51

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 6

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
6) „Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus“ – ***vabatahtlik tegevus***, millega toetatakse kriisijärgse pikaajalise humanitaarabi andmist ja arengukoostööoperatsioone programmivälistes kolmandates riikides ning mille eesmärk on anda vajaduspõhist abi inimkannatuste ennetamiseks ja leevendamiseks ning aidata hoida kriisiolukordades inimväärikust; see hõlmab tegevust, millega tugevdatakse katastroofideks valmisolekut ja katastroofiohu vähendamist, ühendatakse hädaabi, taaste- ja arenguabi ning aidatakse tugevdada haavatavate või katastroofidest mõjutatud kogukondade vastupanuvõimet,	6) „Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus“ – ***liidu algatus, mis pakub inimestele võimalusi osaleda vabatahtlikus tegevuses***, millega toetatakse kriisijärgse pikaajalise humanitaarabi andmist ja arengukoostööoperatsioone programmivälistes kolmandates riikides ning mille eesmärk on anda vajaduspõhist abi inimkannatuste ennetamiseks ja leevendamiseks ning aidata hoida kriisiolukordades inimväärikust; see hõlmab tegevust, millega tugevdatakse katastroofideks valmisolekut ja katastroofiohu vähendamist, ühendatakse hädaabi, taaste- ja arenguabi ning aidatakse tugevdada haavatavate või katastroofidest

suutlikkust kriisidega toime tulla ja neist taastuda;	mõjutatud kogukondade vastupanuvõimet, suutlikkust kriisidega toime tulla ja neist taastuda;

Muudatusettepanek 52

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 12

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
12) „vähemate võimalustega inimesed“ – ***inimesed***, ***kellel*** on ***programmiga pakutavate võimaluste kasutamine raskendatud majanduslikel***, ***sotsiaalsetel***, ***kultuurilistel***, ***geograafilistel*** või ***tervislikel põhjustel***, ***oma rändetausta***, ***puude*** või ***õpiraskuste tõttu või muudel põhjustel***, ***sealhulgas põhjustel***, mis võivad kujutada endast Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 kohast diskrimineerimist;	12) „vähemate võimalustega inimesed“ – ***toetuskõlblikud programmis osalejad, kes seisavad silmitsi struktuursete või olukorrapõhiste tõketega, mis takistavad neil programmiga pakutavatest võimalustest osa saamast, sealhulgas tõketega***, ***mis*** on ***seotud väikese sissetuleku või vaesusega, elamisega maapiirkonnas***, ***äärealal***, ***äärepoolseimas piirkonnas või ülemeremaal ja -territooriumil***, ***kultuurilise*** või ***rändetaustaga, seadusliku pagulasseisundiga, puudega***, ***pikaajaliste terviseprobleemidega***, ***kodutuse*** või ***ebakindla eluasemega, haridusliku ebavõrdsusega, töötusega***, ***soopõhise, etnilise või rassilise diskrimineerimisega või muude põhjustega***, mis võivad kujutada endast Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 21 kohast diskrimineerimist;

Muudatusettepanek 53

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 16

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
16) „kutsekooli õpilane“ – isik, kes on registreerunud kutseharidus- ja -õppesüsteemis esma- või täiendõppekava omandamiseks mis tahes tasemel alates keskastmest kuni keskharidusjärgse tasemeni või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud ja omandanud	16) „kutsekooli õpilane“ – isik, kes on registreerunud kutseharidus- ja -õppesüsteemis esma- või täiendõppekava omandamiseks mis tahes tasemel alates keskastmest kuni keskharidusjärgse tasemeni***, mille eesmärk on anda inimestele teadmised, oskused ja pädevused, mis on vajalikud konkreetsete***

kvalifikatsiooni;	***kutsealade või laiemalt tööturu jaoks, et omandada kutsekraad,*** või isik, kes on hiljuti vastava õppekava läbinud ja omandanud kvalifikatsiooni***, või noorte või täiskasvanud õppijate praktikaprogrammis või töötajate ja tööotsijate koolitusprogrammis osalev isik***;

Muudatusettepanek 54

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 2 – lõik 1 – punkt 17

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
17) „vabatahtlik tegevus“ – tasustamata tegevus, mis aitab lahendada ühiskondlikke või humanitaarprobleeme ja mille käigus on õppimisel oluline koht;	17) „vabatahtlik tegevus“ – tasustamata tegevus ***kuni 12 kuu jooksul***, mis aitab lahendada ühiskondlikke või humanitaarprobleeme***, aitab suurendada solidaarsust, tugevdada kogukondi ja kodanikuosalust*** ja mille käigus on õppimisel oluline koht;

Muudatusettepanek 55

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Programmi üldeesmärk on tugevdada Euroopa vastupanuvõimet, ***konkurentsivõimet ja*** sidusust, pannes rõhku kvaliteetsele elukestvale õppele ning kõigi inimeste eluks ja ***tööks*** vajalike oskuste ja pädevuste omandamisele, edendades sealjuures ***liidu väärtusi***, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi ELis ja mujal. ***Programm*** on määrava tähtsusega ***oskuste liidu väljakujundamisel***, ***Euroopa haridusruumi*** arendamisel ning Euroopa strateegilise koostöö elluviimise toetamisel hariduse ja koolituse valdkonnas, sh selle	Programmi üldeesmärk on tugevdada Euroopa vastupanuvõimet, ***sotsiaalset õiglust, kestlikkust, jõukust,*** sidusust ***ja konkurentsivõimet***, pannes rõhku kvaliteetsele elukestvale õppele ning ***isiklikule, haridus- ja kutsealasele arengule ning*** kõigi inimeste eluks***, tööks*** ja ***kodanikuaktiivsuseks*** vajalike oskuste ja pädevuste omandamisele, edendades sealjuures ***Euroopa identiteedi ja väärtuste tunnetust***, demokraatlikus ja ühiskonnaelus osalemist, ***kultuuridevahelist dialoogi, mitmekesisuse austamist,*** solidaarsust, sotsiaalset kaasatust ja võrdseid võimalusi ELis ja mujal. ***Programmiga edendatakse***

sektoripõhiste tegevuskavade raames.

võrdväärsust, läbitavust ja sujuvat üleminekut hariduse ja koolituse eri valdkondade vahel kogu elu jooksul. Pannes suurt rõhku õpirändele, on ***programm*** määrava tähtsusega ***ka Euroopa haridusruumi***, ***sh oskuste liidu*** arendamisel ning Euroopa strateegilise koostöö elluviimise toetamisel hariduse ja koolituse valdkonnas, sh selle sektoripõhiste tegevuskavade raames. ***Programmiga tagatakse tasakaalustatud võimalused kõigis vanuserühmades ja õpikeskkondades, võimaldades väikelastel, noortel ja täiskasvanud õppijatel osaleda formaalses, mitteformaalses ja informaalses hariduses ja koolituses ning toetades neid pakkuvaid organisatsioone. Programmiga edendatakse pädevuste arendamist ja võimendatakse olemasolevaid õppimisvõimalusi kogu liidus.***

Muudatusettepanek 56

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – lõik 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Programmiga edendatakse noortepoliitika alast koostööd ja arendatakse edasi Euroopa mõõdet spordis. Eesmärk on edendada kaasavamat, ühtsemat ja tugevamat Euroopat, suurendades noorte mõjuvõimu, tugevdades kogukonnasidemeid ning edendades solidaarsust sisuka kaasamise ja koostöö kaudu. Spordil on oluline roll sotsiaalse kaasatuse, tervisliku eluviisi, hariduse ja kogukonna arengu eestvedamisel. Investeerides noortesse, vabatahtlikku tegevusse ja sporti, on programmi eesmärk luua tugevamad ja tihedamalt seotud ühiskonnad, anda hoogu kodanikuaktiivsusele ja demokraatlikule kaasamisele ning aidata kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele kõigil tasanditel.	Programmiga edendatakse noortepoliitika alast koostööd ja arendatakse edasi Euroopa mõõdet spordis. Eesmärk on edendada kaasavamat, ühtsemat ja tugevamat Euroopat, suurendades noorte mõjuvõimu, tugevdades kogukonnasidemeid ning edendades ***kodanikuaktiivsust ja*** solidaarsust sisuka kaasamise ja koostöö kaudu. Spordil on oluline roll sotsiaalse kaasatuse, tervisliku eluviisi, hariduse ja kogukonna arengu eestvedamisel. Investeerides noortesse, vabatahtlikku tegevusse ja sporti, on programmi eesmärk luua tugevamad ja tihedamalt seotud ühiskonnad, anda hoogu kodanikuaktiivsusele ja demokraatlikule kaasamisele ning aidata kaasa sotsiaalsele ühtekuuluvusele kõigil tasanditel. ***Kõik programmi rakendavad asjaomased***

	sidusrühmad tagavad programmi raames toetatavates tegevustes osalevatele töötajatele, noorsootöötajatele, koolitajatele ja vabatahtlikele õiglased, ohutud ja inimväärsed töötingimused ning austavad täielikult tööõigust, töötajate õigusi ja kollektiivlepinguid.

Muudatusettepanek 57

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 1 – lõik 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Programm tagab koostöö kodanikuühiskonnaga nii selle kavandamisel kui ka elluviimisel. Et toetada liidu väärtusi, edendada võrdseid võimalusi ja kaasatust, tuleb jõuliselt toetada kõiki organisatsioone, kes hõlbustavad haridus-, koolitus-, noorte- ja spordivaldkonna meetmeid, tagades selle, et organisatsiooniline suutlikkus võimaldab pakkuda toetust kõigile eurooplastele, et nad saaksid programmist kasu.

Muudatusettepanek 58

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) toetada omandatud haridustaseme, oskuste ja pädevuste täiendamist, pöörates erilist tähelepanu ***nende vajalikkusele tööturul, samuti inimeste kutsealases*** ja ***isiklikus arengus*** ning ***nende panusele konkurentsivõimelise***, ***kestliku*** ja ***sidusa ühiskonna loomisel***;	a) toetada omandatud haridustaseme, oskuste ja pädevuste täiendamist, pöörates erilist tähelepanu ***iga inimese terviklikule arengule, tagades isikliku*** ja ***kutsealase arengu*** ning ***aidates kaasa sidusale ühiskonnale***, ***toetades samal ajal ka tööalast konkurentsivõimet, ettevõtlust*** ja ***kutsealast liikuvust ning aidates reageerida Euroopa majanduse muutuvatele vajadustele, samuti kestlikule majanduskasvule ja konkurentsivõimele***;

Muudatusettepanek 59

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	aa) edendada õpirännet kui isikliku ja kutsealase arengu peamist vahendit, tagades kõigile õppijatele laialdase juurdepääsu liikuvusvõimalustele;

Muudatusettepanek 60

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) edendada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust, suurendada solidaarsust ning aktiivset osalemist ühiskonnaelus ja demokraatias, mis toob kaasa positiivse ühiskondliku mõju, suurema vastupanuvõime ja valmiduse erinevat laadi riskide prognoosimisel, ennetamisel ja neile reageerimisel;	b) edendada Euroopa identiteeti ja kodanikuaktiivsust, suurendada solidaarsust ning aktiivset osalemist ühiskonnaelus ja demokraatias, mis toob kaasa positiivse ühiskondliku mõju, suurema vastupanuvõime ja valmiduse erinevat laadi riskide prognoosimisel, ennetamisel ja neile reageerimisel***, tunnistades, et sotsiaalne ühtekuuluvus, tööhõivekindlus ja ebavõrdsuse vähendamine on nende eesmärkide saavutamise vahendid***;

Muudatusettepanek 61

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
c) Edendada kogu maailmas kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, kestlikkust, loovust, innovatsiooni, tipptaset ja piiriülest koostööd, suurendades Euroopa	c) edendada kogu maailmas kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades kvaliteeti, kaasatust, võrdsust, kestlikkust, loovust, innovatsiooni, tipptaset ja piiriülest koostööd, suurendades Euroopa

atraktiivsust ja konkurentsivõimet;	***ülemaailmset atraktiivsust***;

Muudatusettepanek 62

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt d

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
d) kaasata ja võimestada noori, et nad omandaksid ja arendaksid kutsealaseid ja isiklikke pädevusi, osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ja demokraatias ning oleksid seotud Euroopa projektiga;	d) kaasata ja võimestada noori, et nad omandaksid ja arendaksid kutsealaseid ja isiklikke pädevusi ***formaalse, mitteformaalse ja informaalse õppe kaudu***, osaleksid aktiivselt ühiskonnaelus ja demokraatias ning oleksid seotud Euroopa projektiga***, toetades samal ajal nende juurdepääsu kvaliteetsele ja kestlikule tööhõivele ning inimväärsetele töötingimustele ning hõlbustades ja toetades ELi noortestrateegia, Euroopa noorsootöö tegevuskava ja muude liidu noortevaldkonna algatuste rakendamist***;

Muudatusettepanek 63

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt e

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
e) toetada poliitika väljatöötamist, ***sealhulgas oskuste ringlust***, reformide kiirendamist ja süsteemide ajakohastamist kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades, tagades, et need on tõhusamad, vastupidavamad ja kaasavamad;	e) toetada poliitika väljatöötamist ***ning hõlbustada piiriülest koostööd ja laiendada algatusi***, ***et muu hulgas tugevdada Euroopa elukestva õppe valdkonda ning aidata saavutada hariduses ja koolituses tipptase***, reformide kiirendamist ja süsteemide ajakohastamist kõigis hariduse ja koolituse, noorte ja spordi valdkondades, tagades, et need on tõhusamad, vastupidavamad ja kaasavamad;

Muudatusettepanek 64

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ea) edendada kvalifikatsiooni ja varasemate õpingute valideerimist ja tunnustamist kõigis õpikeskkondades (formaalne, mitteformaalne ja informaalne), aidates samal ajal kvalifikatsiooni ja välismaal veedetud õppeperioode automaatselt tunnustada, tingimusel et need vastavad samaväärsetele kvaliteedistandarditele kui liidus omandatud võrreldavad kvalifikatsioonid;

Muudatusettepanek 65

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt f

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
f) pakkuda noortele hõlpsasti kättesaadavaid võimalusi osalemaks solidaarsus- ja humanitaartegevuses, mis panevad aluse positiivsetele ühiskondlikele muutustele liidus ja mujal (viimati nimetatu puhul Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevuse kaudu), parandades ja nõuetekohaselt valideerides nende pädevusi ning hõlbustades nende pidevat osalemist aktiivsete kodanikena;	f) pakkuda noortele hõlpsasti kättesaadavaid võimalusi osalemaks solidaarsus***-, vabatahtlikus*** ja humanitaartegevuses, mis panevad aluse positiivsetele ühiskondlikele muutustele liidus ja mujal (viimati nimetatu puhul Euroopa vabatahtliku humanitaarabikorpuse tegevuse kaudu), parandades ja nõuetekohaselt valideerides nende pädevusi***, sealhulgas pehmeid oskusi ja pädevusi,*** ning hõlbustades nende pidevat osalemist aktiivsete kodanikena;

Muudatusettepanek 66

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 – punkt g

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
g) edendada Euroopa spordimudelit, investeerides rahvasporti, eelkõige vabatahtlikku tegevusse, tagades juurdepääsetavuse, edendades osalemist, kaitstes ausust, toetades head	g) edendada Euroopa spordimudelit, investeerides rahvasporti, eelkõige vabatahtlikku tegevusse, tagades juurdepääsetavuse, edendades osalemist, kaitstes ausust, toetades head

valitsemistava ning tugevdades spordi sotsiaalset, hariduslikku ja kogukondlikku rolli meetmete kaudu, mis keskenduvad õiglase, kaasava ja kestliku spordisüsteemi loomisele kogu Euroopas;	valitsemistava ning tugevdades spordi sotsiaalset, hariduslikku ja kogukondlikku rolli meetmete kaudu, mis keskenduvad õiglase, kaasava ja kestliku spordisüsteemi loomisele kogu Euroopas***, kaitstes spordisektoris ühtlasi töötajate, treenerite, sportlaste, koolitajate ja vabatahtlike õiglasi, turvalisi ja inimväärseid töötingimusi***;

Muudatusettepanek 67

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2a. Liikmesriigid ja programmiga ühinenud kolmandad riigid peavad tõendama, et nad järgivad õigusriigi põhimõtet ning austavad käesolevas määruses osutatud põhimõtteid, väärtusi ja põhiõigusi. Komisjon kehtestab proportsionaalse kvaliteedi tagamise ja järelevalve korra, et kontrollida, kas programmist toetust saavad institutsioonid ja organisatsioonid toetavad ja edendavad demokraatlikke väärtusi, inimõigusi ja mittediskrimineerimist, ning näeb nõuete täitmata jätmise korral ette asjakohased järelmeetmed;

Muudatusettepanek 68

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 – lõige 3 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) toetus suutlikkuse suurendamiseks.	b) ***organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö ning*** toetus suutlikkuse suurendamiseks.

Muudatusettepanek 69

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 3 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	Artikkel 3a
	Sihtrühmad ja osalevad organisatsioonid
	1. Programmi võimalikud sihtrühmad ja osalevad organisatsioonid on järgmised:
	a) kõrghariduse projektides: üliõpilased (lühitsükkel, esimene, teine või kolmas õppetsükkel), kõrgkoolide õppejõud ja professorid, kõrgkoolide töötajad, ettevõtete koolitajad ja spetsialistid;
	b) kutsehariduse ja -õppe projektides: kutsehariduse ja -õppes osalevad töökohapõhised õppijad ja õpilased, spetsialistid ja koolitajad, esmakutseõpet pakkuvate organisatsioonide personal ja koolitajad ning ettevõtete spetsialistid;
	c) keskhariduse projektides: koolijuhid, õpetajad ja töötajad ja eelkooli ning põhi- ja keskharidust omandavad õpilased;
	d) täiskasvanuhariduse projektides: täiskasvanuhariduse, v.a kutsehariduse valdkonnas tegutsevate organisatsioonide liikmed ning täiskasvanuhariduse, v.a kutsehariduse valdkonna koolitajad, töötajad ja õppijad;
	e) noorteprojektides: noored, noorsootöötajad, noorte valdkonnas tegutsevate organisatsioonide töötajad ja liikmed;
	f) spordiprojektides: spordivaldkonna spetsialistid ja vabatahtlikud, sportlased ja treenerid.
	2. Programmi „Erasmus+“ projektis koordinaatori või partnerina osalev organisatsioon võib olla mis tahes haridus-, koolitus-, noorte- või spordivaldkonnas tegutsev organisatsioon, mis on asutatud ELi liikmesriigis või

	programmiga ühinenud kolmandas riigis.
	3. Euroopa Komisjon võib vajaduse korral laiendada võimalike sihtrühmade ja osalevate organisatsioonide loetelu.

Muudatusettepanek 70

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) kutsekoolide õpilaste ja töötajate õpiränne;	b) kutsekoolide õpilaste ja töötajate***, sealhulgas töökohapõhiste õppijate*** õpiränne ***ja tööl õppimine***;

Muudatusettepanek 71

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 1 – punkt d

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
d) täiskasvanud õppijate ja täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õpiränne.	d) täiskasvanud õppijate ***ning formaalse*** ja ***mitteformaalse*** täiskasvanuhariduse valdkonna töötajate õpiränne.

Muudatusettepanek 72

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 2 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) Euroopa solidaarsuskorpuse ***vabatahtlik tegevus***, sealhulgas Euroopa vabatahtlik humanitaarabikorpus.	b) Euroopa solidaarsuskorpuse ***tegevus, mis on jagatud kaheks tegevussuunaks:*** ***i) noorte osalemine solidaarsustegevuses***, sealhulgas ***vabatahtlikus tegevuses, solidaarsusprojektide võrgustikutegevuses ning kvaliteedi- ja toetusmeetmetes;*** ***ii) inimeste osalemine humanitaarabiga seotud solidaarsustegevuses (***Euroopa

	vabatahtlik humanitaarabikorpus***),*** ***sealhulgas asjakohasel juhul vabatahtliku tegevusega seotud õpe ja koolitus elanikkonnakaitse ning hädaolukordadele reageerimise organisatsioonides, nagu tuletõrje, erakorralise meditsiini ja päästeorganisatsioonid, k.a piiriüleses kontekstis.***
	Vabatahtlik tegevus võib toimuda mõnes muus riigis kui osaleja elukohariik või osaleja elukohariigis. Vabatahtliku tegevuse puhul tagatakse rahvusvahelise humanitaarõiguse, inimõiguste ja rahvusvaheliste tööstandardite täielik austamine, kindlustades vabatahtlike ohutuse, väärikuse ja asjakohase ettevalmistuse ning tagades, et selline tegevus täiendab, mitte ei asenda tasustatud humanitaartööd, kohalikke töötajaid või professionaalseid avalikke teenuseid vastuvõtvates kogukondades. Vabatahtlik tegevus ei asenda praktikat ega tööd ega ole võrdsustatav tööga. See põhineb kirjalikul vabatahtliku tegevuse lepingul ja selle täitmisel austatakse täielikult töönorme, inimväärikust ning vabatahtlike piisavat ettevalmistust ja kaitset kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

Muudatusettepanek 73

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Spordi valdkonnas toetatakse programmiga sportlaste ja rahvaspordiga tegelejate õpirännet ning sporditöötajate õpirännet.	3. Spordi valdkonnas toetatakse programmiga sportlaste ja rahvaspordiga tegelejate õpirännet ning sporditöötajate õpirännet***, kaitstes samal ajal rahvaspordi sotsiaalset ja mittekaubanduslikku olemust***.

Muudatusettepanek 74

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 4 – lõige 4 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külastused, koolitus ja virtuaalne koostöö.	b) selliseid meetmeid nagu keeletugi, ettevalmistavad külastused, koolitus ja virtuaalne koostöö***, tagades sisseprojekteeritud juurdepääsetavuse***.

Muudatusettepanek 75

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 4 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4a. Töötajate õpiränne hõlmab kõikide sektorite õpetajaid, koolitajaid ja muid haridustöötajaid. Liikmesriigid ja osalevad riigid tagavad, et töötajate liikuvust tunnustatakse tööajana ja pideva kutsealase arengu osana ning et osalemise võimaldamiseks nähakse ette asjakohased asendus-, keele- ja juurdepääsu tugimeetmed.

Muudatusettepanek 76

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) Erasmus+ stipendiumid strateegilistes ***haridusvaldkondades***, sealhulgas ühisõppeprogrammides;	a) Erasmus+ stipendiumid strateegilistes ***haridus- ja koolitusvaldkondades***, sealhulgas ühisõppeprogrammides ***ning kutsehariduses ja -õppes, millega tagatakse, et juurdepääs põhineb kaasamise ja sotsiaalse võrdsuse põhimõtetel***;

Muudatusettepanek 77

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) Erasmus Munduse stipendiumid;	b) Erasmus Munduse stipendiumid***, edendades seejuures osalevate üliõpilaste ja töötajate õiglast korduvrännet***;

Muudatusettepanek 78

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 5 – lõik 1 – punkt a a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	da) õpetajatele, koolitajatele ja muudele haridustöötajatele mõeldud õpirände- ja koostöökavad, sealhulgas algatuse „Erasmus+“ Teacher Academy ja muude sarnaste algatuste kaudu, osana nende esmasest ja jätkuvast karjääriarengust, mida riigi tasandil asjakohaselt tunnustatakse ja valideeritakse;

Muudatusettepanek 79

Ettepanek võtta vastu määrus
II peatükk – 2. jagu – pealkiri

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Toetus suutlikkuse ***suurendamiseks***	***Organisatsioonide ja asutuste vaheline koostöö ning*** suutlikkuse ***suurendamine Euroopas***

Muudatusettepanek 80

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) koostööpartnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks;	a) koostööpartnerlused, sh väikepartnerlused programmi laiema ja kaasavama kättesaadavuse edendamiseks***, pöörates erilist tähelepanu rohujuuretasandi organisatsioonidele, avaliku sektori asutustele ja piiratud***

haldussuutlikkusega organisatsioonidele;

Muudatusettepanek 81

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 6 – lõik 1 – punkt b

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
b) tipptaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused***, mille alusepanijaks on*** Euroopa ülikoolide ***liidud***, kutsehariduse tipptaseme ***keskused***, Euroopa õpetajate ***akadeemiad*** (Teacher Academies) ja Euroopa koolide liidud ja spordiliidud ning ***mis tuginevad ühisõppekavadel*** ja***, algatusele „Euroopa noored üheskoos“***.	b) tipptaseme saavutamist ja innovatsiooni toetavad partnerlused ***ning parimate tavade vahetus koos jätkuva toetusega*** Euroopa ülikoolide ***liitudele***, kutsehariduse tipptaseme ***keskustele***, Euroopa õpetajate ***akadeemiatele*** (Teacher Academies)***, ühisõppekavadele*** ja ***algatusele „Euroopa noored üheskoos“, tuginedes neile algatustele, et luua uusi algatusi, nagu*** Euroopa koolide liidud ja ***Euroopa*** spordiliidud***, sealhulgas koostööprojektid, mille eesmärk on edendada tipptasemel kutseharidust, osalemist kutsevõistlustel, koolitajate vastastikust õppimist*** ning ***koostööd ettevõtetega kutsehariduse*** ja ***-õppe tipptaseme algatuste raames***.

Muudatusettepanek 82

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõik 1 – punkt a

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
a) oskusi, haridust ja koolitust, noori ja sporti puudutavate liidu poliitiliste tegevuskavade ja vahendite katsetamine, ettevalmistamine ja rakendamine[21];	a) oskusi, haridust ja koolitust, noori ja sporti puudutavate liidu poliitiliste tegevuskavade ja vahendite katsetamine, ettevalmistamine ja rakendamine[21]***, sealhulgas algatused, mille kaudu püütakse leevendada oskuste ja tööjõu nappust, käsitletakse töökohapõhist õpet, õpipoisiõpet ja liikuvusvõimalusi, eelkõige VKEdes***;
[21] Eelkõige Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik	[21] Eelkõige Euroopa kvalifikatsiooniraamistik (EQF), Euroopa kvaliteeditagamise võrdlusraamistik

kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (EQAVET), kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR), riiklike akadeemilise tunnustamise ja liikuvuse infokeskuste Euroopa võrgustik (ENIC) ja riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused Euroopa Liidus (NARIC võrgustik), Euroguidance'i võrgustik, oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühine raamistik ja vahendid (Europass), Eurydice võrgustik, riiklikud täiskasvanuõppe koordinaatorid ning veebiplatvormide kesksed ja riiklikud tugiteenused, Euroopa kõrgharidusruum (EHEA) ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimise riiklikud tugipunktid, noorteviki võrgustik, Eurodeski võrgustik, Euroopa Noortefoorum, noortepass, ELi noortedialoogi rakendavad riiklikud töörühmad ja riiklikud koordineerimisasutused, kes korraldavad Euroopa spordinädalat riiklikul tasandil.	kutsehariduse ja -koolituse valdkonnas (EQAVET), kõrghariduse kvaliteedi tagamise Euroopa register (EQAR), riiklike akadeemilise tunnustamise ja liikuvuse infokeskuste Euroopa võrgustik (ENIC) ja riiklikud akadeemilise tunnustamise infokeskused Euroopa Liidus (NARIC võrgustik), Euroguidance'i võrgustik, oskuste ja kvalifikatsioonidega seotud paremate teenuste pakkumise ühine raamistik ja vahendid (Europass), Eurydice võrgustik, riiklikud täiskasvanuõppe koordinaatorid ning veebiplatvormide kesksed ja riiklikud tugiteenused, Euroopa kõrgharidusruum (EHEA) ja hariduse omandanute edasise tegevuse jälgimise riiklikud tugipunktid, noorteviki võrgustik, Eurodeski võrgustik, Euroopa Noortefoorum, noortepass, ELi noortedialoogi rakendavad riiklikud töörühmad ja riiklikud koordineerimisasutused, kes korraldavad Euroopa spordinädalat riiklikul tasandil.

Muudatusettepanek 83

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõik 1 – punkt b a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ba) hariduse ja koolituse, noorte, spordi ja vabatahtliku tegevuse valdkonnas peetav poliitiline dialoog ning koostöö asjaomaste sidusrühmadega, sealhulgas mitmesugune tegevus, nagu konverentsid ja muud liiki üritused, rahvusvaheliste organisatsioonidega tehtava koostöö toetamine ning ELi noortedialoogi, kogu liitu hõlmavate võrgustike ja Euroopa organisatsioonide toimimise toetamine;

Muudatusettepanek 84

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 7 – lõik 1 – punkt c

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
c) tulemuste levitamine ja teabevahetus.	c) tulemuste levitamine ja teabevahetus***, mis tagab läbipaistvuse, juurdepääsetavuse ja pluralismi***.

Muudatusettepanek 85

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Käesoleva määruse rakendamisel tagavad komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid kaasava lähenemisviisi kõigis tegevustes.	1. Käesoleva määruse rakendamisel tagavad komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid kaasava lähenemisviisi kõigis tegevustes***, käsitledes muu hulgas sotsiaal-majanduslikust taustast, puudest, soost, rändestaatusest, tööhõiveolukorrast, ebasoodsast territoriaalsest olukorrast ja muudest diskrimineerimise vormidest tulenevat struktuurset ebavõrdsust ning luues tingimused selleks, et osalemine ei sõltuks rahalisest suutlikkusest***.

Muudatusettepanek 86

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid võtavad tõhusaid meetmeid, et edendada kaasatust, mitmekesisust ja õiglust, solidaarsust ja ***võrdseid võimalusi***, eelkõige selleks, et tagada vähemate võimalustega inimeste osalemine programmis.	2. Komisjon, liikmesriigid ja programmiga liitunud kolmandad riigid võtavad tõhusaid meetmeid, et edendada kaasatust, mitmekesisust ja õiglust, solidaarsust ja ***tagada võrdsed võimalused***, eelkõige selleks, et tagada vähemate võimalustega inimeste osalemine programmis***, ning võtavad kõik asjakohased meetmed, et osalemine ei põhjustaks rahalisi raskusi või palgavaesust***.

Muudatusettepanek 87

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 3

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
3. Komisjon toetab inimeste programmis osalemist alates noorest east ja sõltumata sotsiaal-majanduslikust taustast. Selleks tagab komisjon vähemate võimalustega inimeste osalemist hõlbustavate meetmete, sealhulgas ***vajaduse korral rahalise toetuse mehhanismide pakkumise***.	3. Komisjon toetab inimeste programmis osalemist alates noorest east ja ***kõigi sihtrühmade lõikes ning*** sõltumata sotsiaal-majanduslikust taustast. Selleks tagab komisjon vähemate võimalustega inimeste osalemist hõlbustavate meetmete ***võtmise. Need meetmed hõlmavad muu hulgas rahalist toetust ja eelmaksete mehhanisme, liikuvuskulude piisavat katmist, eluasemetoetust, ettevalmistavaid meetmeid ning puude või ebasoodsa sotsiaal-majandusliku olukorraga seotud lisakulude hüvitamist, et hõlbustada eelkõige vähemate võimalustega inimeste osalemist, kelle osalemine on rahalistel põhjustel pärsitud. Need meetmed hõlmavad ka vaikimisi digitaalseid protsesse, sealhulgas e-allkirju ja nõudeid dokumentidele ligipääsu ja ühtlustatuse kohta, samuti selgeid ja järjepidevaid töövooge, et vähendada osalejatele ebaproportsionaalsete haldusnõuete esitamist. See toob kasu ka VKEdele, kutsehariduse ja -õppe pakkujatele ning õpperännet toetavatele vahendajatele.***

Muudatusettepanek 88

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 4

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
4. Et parandada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, võib komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel kohandada rahalise toetuse mehhanisme või volitada seda tegema artiklis 19 osutatud riiklikke agentuure.	4. Et parandada vähemate võimalustega inimeste juurdepääsu, võib komisjon objektiivsete kriteeriumide alusel kohandada rahalise toetuse mehhanisme või volitada seda tegema artiklis 19 osutatud riiklikke agentuure***, tagades samal ajal täiendavate liikuvuskulude piisava katmise toetusesaajatele seoses***

	liikumisega kaugetest, saare-, mägi-, alateenindatud ja äärepoolseimatest piirkondadest ning liiduga assotsieerunud ülemeremaadest ja -territooriumidelt.

Muudatusettepanek 89

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 4 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	4a. Komisjon tagab, et programm aitab kaasa elukestvale õppele, pakkudes õppijatele liikuvusvõimalusi hilisemas eluetapis.

Muudatusettepanek 90

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 5

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
5. Vähemate võimalustega inimeste osalemise hõlbustamiseks või toetamiseks võetavate meetmete kulud ei saa olla põhjuseks, mille alusel programmis osalemise taotlus tagasi lükatakse.	5. Vähemate võimalustega inimeste osalemise hõlbustamiseks või toetamiseks võetavate meetmete kulud ei saa olla põhjuseks, mille alusel programmis osalemise taotlus tagasi lükatakse***, ka ei tohi need negatiivselt mõjutada taotluse kvaliteedi hindamist või paremusjärjestust***.

Muudatusettepanek 91

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 8 – lõige 7

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
7. Komisjon jälgib korrapäraselt kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete, sealhulgas riiklike kaasamis- ja mitmekesisuskavade rakendamist.	7. Komisjon jälgib korrapäraselt kaasamis- ja mitmekesisusmeetmete, sealhulgas riiklike kaasamis- ja mitmekesisuskavade rakendamist***, sealhulgas sotsiaalse mõju, võrdse juurdepääsu ja tööhõive kvaliteediga seotud näitajate abil***.

Muudatusettepanek 92

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Esialgne rahastamispakett programmi rakendamiseks aastatel 2028–2034 on ***40 827 000 000*** eurot jooksevhindades.	1. Esialgne rahastamispakett programmi rakendamiseks aastatel 2028–2034 on ***47,39 miljardit*** eurot jooksevhindades.

Muudatusettepanek 93

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1a. Lõikes 1 esitatud summa esialgne jaotus on järgmine:
	a) XXX eurot, mis on X % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, haridus- ja koolitusvaldkonna meetmetele, sealhulgas kutseharidus ja -õpe, kõrgharidus, kooliharidus, alusharidus ning lapsehoid ja täiskasvanuharidus;
	b) XXX eurot, mis on X % käesoleva artikli lõikes 1 sätestatud summast, noortevaldkonna meetmetele;
	c) X % spordile.

Muudatusettepanek 94

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1 b (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1b. Vähemalt 20 % kogu rahastamispaketist eraldatakse vähemate võimalustega inimeste osalemise toetamiseks, sealhulgas sihipärase rahalise toetuse, kohandatud

rahastamismehhanismide ja kaasavate rakendusmeetmete abil.

Muudatusettepanek 95

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 9 – lõige 1 c (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	1c. Komisjon tagab lõikes 1a osutatud iga tegevussuuna iga-aastaste kulukohustuste ja maksete täieliku läbipaistvuse ning esitab need andmed programmiga seotud iga-aastases aruandluses ja tulemusteabes.

Muudatusettepanek 96

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 11 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Programmi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel. Konkreetse osaluse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu osalus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega.	1. Programmi rakendatakse koostoimes muude liidu programmidega. Meede, mis on saanud liidu toetust mõnest teisest programmist, võib saada toetust ka käesoleva programmi alusel. Konkreetse osaluse suhtes kohaldatakse liidu asjaomase programmi eeskirju või kõigi toetuste suhtes võib kohaldada ühtseid eeskirju ja võtta ühe juriidilise kohustuse. Kui liidu osalus põhineb rahastamiskõlblikel kuludel, ei tohi liidu eelarvest antav kumulatiivne toetus ületada meetme rahastamiskõlblike kulude kogusummat ja selle võib arvutada proportsionaalselt kooskõlas toetuse tingimusi käsitlevate dokumentidega***, tagades samal ajal läbipaistvuse, taotlejate võrdse kohtlemise ja vältides rahastamise ebaproportsionaalset koondumist suurtesse või struktuuriliselt soodsas olukorras olevatesse organisatsioonidesse***.

Muudatusettepanek 97

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 12 – lõige 2 – punkt c

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
c) tulemuslikkus, mis on arvutatud uusimate kättesaadavate andmete põhjal.	c) tulemuslikkus, mis on arvutatud uusimate kättesaadavate andmete põhjal***, tagades ühtlasi, et eraldamiskriteeriumitega ei suurendata liikmesriikide ja piirkondade struktuurseid erinevusi, edendades liikuvusvõimalusi koos ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemisega, ning et erilist tähelepanu pööratakse sotsiaal-majanduslikele probleemidele, piirkondlikule ebavõrdsusele ja vajadusele ülespoole suunatud sotsiaalse lähenemise järele***.

Muudatusettepanek 98

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 14 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2a. Programmis osalevad üksused järgivad kohaldatavaid töö-, sotsiaal- ja diskrimineerimisvastaseid õigusakte ning nende suhtes ei tohi olla tehtud lõplikke otsuseid, millega on tehtud kindlaks töönormide või sotsiaalsete standardite rasked rikkumised.

Muudatusettepanek 99

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 15 – lõik 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
Programmi rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu.	Programmi rakendatakse määruse (EL, Euratom) 2024/2509 artiklis 110 osutatud tööprogrammide kaudu. ***Iga-aastases tööprogrammis tuleb ära näidata igale meetmele eraldatav esialgne summa ning***

	riikliku agentuuri kaudu hallatavate meetmete korral rahaliste vahendite jagunemine liikmesriikide ja programmiga assotsieerunud kolmanda riigi vahel ning konkreetsed eelarveeraldised.

Muudatusettepanek 100

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 1

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
1. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid peavad koostöös komisjoniga koostama sidusa teavitusstrateegia, mille alusel jõuda paremini sihtrühmadeni, levitada programmi raames hallatavate meetmetega toetatavate tegevuste tulemusi ja võtta need kasutusele. Artiklis 18 osutatud riiklikud asutused toetavad riiklikke agentuure suure mõjupotentsiaaliga projektide tulemuste kasutamisel.	1. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid peavad koostöös komisjoniga koostama sidusa teavitusstrateegia, mille alusel jõuda paremini sihtrühmadeni, levitada programmi raames hallatavate meetmetega toetatavate tegevuste tulemusi ja võtta need kasutusele. ***Avalikkuse teavitamise kõrval tuleb esmatähtsaks lugeda vähemate võimalustega inimeste teavitamine mitmesugusest tegevusest, mida võib programmist lisaks üliõpilaste õpirändele toetada.*** Artiklis 18 osutatud riiklikud asutused toetavad riiklikke agentuure suure mõjupotentsiaaliga projektide tulemuste kasutamisel ***ning teevad koostööd osalejate ja toetusesaajate ning arvamuskujundajate võrgustikega, et kohandada levitamist vastavalt konkreetsele olukorrale***.

Muudatusettepanek 101

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid abistavad komisjoni selle üldises ülesandes levitada teavet programmi ja selle tulemuste, sealhulgas riigi ja liidu tasandil hallatavate meetmete ja tegevuste kohta. Riiklikud agentuurid	2. Artiklis 19 osutatud riiklikud agentuurid abistavad komisjoni selle üldises ülesandes levitada teavet programmi ja selle tulemuste, sealhulgas riigi ja liidu tasandil hallatavate meetmete ja tegevuste kohta. Riiklikud agentuurid

teavitavad asjaomaseid sihtrühmi asjaomases riigis võetavatest meetmetest ja korraldatavatest tegevustest.	teavitavad asjaomaseid sihtrühmi asjaomases riigis võetavatest meetmetest ja korraldatavatest tegevustest. ***Karjäärinõustamisteenistused, koolitusasutused, tööturuasutused ja muud asjaomased sidusrühmad peaksid programmist aktiivselt teavitama.***

Muudatusettepanek 102

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 16 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2a. Programmi kohta antakse teavet kõikides Euroopa Liidu ametlikes keeltes.

Muudatusettepanek 103

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 18 – lõige 2 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	2a. Liikmesriik või programmiga ühinenud kolmas riik võib määrata rohkem kui ühe riikliku agentuuri, eelkõige selleks, et kajastada põhiseaduslikke, föderaalseid või piirkondlikke struktuure või tagada programmi tulemuslik elluviimine keeleliselt või kultuuriliselt mitmekesistel territooriumidel. Kui liikmesriik või programmiga ühinenud kolmas riik määrab rohkem kui ühe riikliku agentuuri, tagab riiklik korraldusasutus üldise koordineerimise, rakendamise järjepidevuse ning komisjoni jaoks ühtse sidusa järelevalve- ja kindlustandva raamistiku, sealhulgas kehtestades riiklike agentuuride vahel asjakohase koordineerimiskorra.

Muudatusettepanek 104

Ettepanek võtta vastu määrus

Artikkel 18 – lõige 8 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	8a. Selleks et tagada laialdane osalemine ühiskonnaelus, konsulteerib riigi ametiasutus struktureeritud dialoogi abil korrapäraselt sotsiaalpartnerite ja muude sidusrühmadega, kes tegutsevad käesoleva direktiiviga seotud valdkondades, sealhulgas ka haridus- ja koolitusasutuste, noorte- ja üliõpilasorganisatsioonide, kutseharidus- ja -koolitusasutuste õppureid vastu võtvate VKEde ning asjaomaste kohalike ja piirkondlike ametiasutustega, ning teeb nendega koostööd.

Muudatusettepanek 105

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 1 – punkt e a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	ea) näitab üles suutlikkust tagada läbipaistev ja sotsiaalselt õiglane toetuste eraldamine, sealhulgas sihipärane teavitustegevus, vähemate võimalustega osalejate toetamine, juurdepääsetavad menetlused, mittediskrimineerimine ning väikesemahuliste, rohujuuretasandi ja mittetulunduslike organisatsioonide toetamine.

Muudatusettepanek 106

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 19 – lõige 7 a (uus)

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
	7a. Riiklik agentuur kaasatakse tihedalt artiklis 18 osutatud struktureeritud dialoogi.

Muudatusettepanek 107

Ettepanek võtta vastu määrus
Artikkel 22 – lõige 2

Komisjoni ettepanek	*Muudatusettepanek*
2. Riiklik agentuur vastutab toetusesaajate esmase kontrollimise eest meetmete puhul, mida ta haldab ja mis on sätestatud artiklis 15 osutatud tööprogrammides. Kontrollid peavad tagama piisava kindlustunde, et antud toetusi kasutatakse sihipäraselt ja kooskõlas kohaldatava liidu õigusega.	2. Riiklik agentuur vastutab toetusesaajate esmase kontrollimise eest meetmete puhul, mida ta haldab ja mis on sätestatud artiklis 15 osutatud tööprogrammides. Kontrollid peavad tagama piisava kindlustunde, et antud toetusi kasutatakse sihipäraselt ja kooskõlas kohaldatava liidu õigusega. ***Kontrollid peavad olema riskipõhised ja proportsionaalsed ega tohi liigsete haldusnõuete tõttu tekitada väiksema haldussuutlikkusega organisatsioonidele või vähemate võimalustega osalejatele takistusi. Riiklik asutus vastutab võrdse juurdepääsu, läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise eest ning kaasamismeetmete tulemusliku rakendamise eest liidu vahendite eraldamisel ja haldamisel, sealhulgas huvide konfliktide ja lubamatu mõjutamise ennetamise eest.***

LISA: SISENDI DEKLARATSIOON

Vastavalt kodukorra I lisa artiklile 8 kinnitab arvamuse raportöör, et kasutas arvamuse koostamisel enne selle komisjonis vastuvõtmist oma arvamuses toimikuga seotud küsimuste kohta sisendmaterjali, mida ta sai järgmistelt huvide esindajatelt, kes kuuluvad kohustuslikku läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe[1] kohaldamisalasse, või järgmistelt kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas nende diplomaatiliste esinduste ja saatkondade esindajatelt:

1. Huvide esindajad, kes kuuluvad kohustuslikku läbipaistvusregistrit käsitleva institutsioonidevahelise kokkuleppe kohaldamisalasse
Life Long Learning Platform
Youth Forum
Bundesvereinigung der Deutschen Arbeitgeberverbände
Erasmus Students Network
Unimed
European Olympic Committee
European Council of Young Farmers
2. Kolmandate riikide ametiasutuste, sealhulgas nende diplomaatiliste esinduste ja saatkondade esindajad
Puuduvad

Eespool esitatud loetelu koostamise eest vastutab ainuisikuliselt arvamuse raportöör.

Kui loetelus on märgitud füüsiliste isikute nimi või ametikoht või mõlemad, kinnitab arvamuse raportöör, et ta on esitanud asjaomastele füüsilistele isikutele Euroopa Parlamendi andmekaitseteate nr 484 (https://www.europarl.europa.eu/data-protect/index.do), milles on kindlaks määratud nende isikuandmete töötlemise suhtes kohaldatavad tingimused ja sellise töötlemisega seotud õigused.

[1] Euroopa Parlamendi, Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Komisjoni 20. mai 2021. aasta institutsioonidevaheline kokkulepe kohustusliku läbipaistvusregistri kohta (ELT L 207, 11.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2021/611/oj).

NÕUANDVA KOMISJONI MENETLUS

Pealkiri	Programmi „Erasmus+“ kehtestamine aastateks 2028–2034 ning määruste (EL) 2021/817 ja (EL) 2021/888 kehtetuks tunnistamine
Viited	COM(2025)0549 – C10-0170/2025 – 2025/0222(COD)
Vastutav(ad) komisjon(id) istungil teada andmise kuupäev	CULT 23.10.2025
Arvamuse esitajad istungil teada andmise kuupäev	EMPL 23.10.2025
Arvamuse raportöör nimetamise kuupäev	Nela Riehl 9.12.2025
Läbivaatamine parlamendikomisjonis	17.3.2026
Vastuvõtmise kuupäev	6.5.2026
Lõpphääletuse tulemus	+: 41 –: 1 0: 11

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS
NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
ECR	Chiara Gemma, Georgiana Teodorescu
NI	Jan-Peter Warnke
PPE	Maravillas Abadía Jover, Pascal Arimont, Andrzej Buła, David Casa, Salvatore De Meo, Loucas Fourlas, Niels Geuking, Sérgio Humberto, Martine Kemp, Jagna Marczułajtis-Walczak, Dennis Radtke, Liesbet Sommen, Axel Voss, Angelika Winzig
Renew	Grégory Allione, Valérie Devaux, Elisabetta Gualmini, Michael McNamara, Hristo Petrov
S&D	Gabriele Bischoff, Vilija Blinkevičiūtė, Estelle Ceulemans, Johan Danielsson, Isilda Gomes, Alicia Homs Ginel, Marit Maij, Idoia Mendia, Aodhán Ó Ríordáin, Birgit Sippel, Marianne Vind
The Left	Li Andersson, Leila Chaibi, Rudi Kennes, João Oliveira
Verts/ALE	Katrin Langensiepen, Maria Ohisalo, Nela Riehl, Benedetta Scuderi

1	-
PfE	Margarita de la Pisa Carrión

11	0
ECR	Elena Donazzan, Francesco Torselli, Mariateresa Vivaldini, Kosma Złotowski
ESN	Petar Volgin
PPE	Miriam Lexmann, Romana Tomc
PfE	Mélanie Disdier, Angéline Furet, Pál Szekeres, Séverine Werbrouck

Kasutatud tähised:
+ : poolt
- : vastu
0 : erapooletu